

**Ανάλυση Συνεπειών Ρύθμισης
ΠΡΟΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ**

ΤΙΤΛΟΣ ΑΞΙΟΛΟΓΟΥΜΕΝΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ

Σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης με τίτλο «Ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/770 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών (L 136) καθώς και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/771 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για τις πωλήσεις αγαθών, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2394 και της Οδηγίας 2009/22/ΕΚ και την κατάργηση της Οδηγίας 1999/44/ΕΚ (L 136)»

Επισπεύδον Υπουργείο: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Στοιχεία επικοινωνίας: Ειδική Νομική Υπηρεσία,
Λεωφ. Μεσογείων 96, Τ.Κ 11527, Αθήνα, τηλ. 210 7709 660,
e-mail: grammateia@justice.gov.gr

Επιλέξατε από τον παρακάτω κατάλογο τον τομέα ή τους τομείς νομοθέτησης στους οποίους αφορούν οι βασικές διατάξεις της αξιολογούμενης ρύθμισης:

ΤΟΜΕΙΣ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗΣ

	(X)
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ¹	
ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ – ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ²	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ / ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ / ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ³	
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ⁴	
ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ – ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ⁵	X
ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ⁶	

¹ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων και Υπουργείου Πολιτισμού & Αθλητισμού.

² Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εθνικής Άμυνας και Υπουργείου Εξωτερικών.

³ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Οικονομικών.

⁴ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων και Υπουργείου Υγείας.

⁵ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Εσωτερικών, Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη και Υπουργείου Δικαιοσύνης.

⁶ Τομέας νομοθέτησης επί θεμάτων Υπουργείου Ανάπτυξης & Επενδύσεων, Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας, Υπουργείου Υποδομών & Μεταφορών, Υπουργείου Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής, Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων και Υπουργείου Τουρισμού.

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Αιτιολογική έκθεση

Η «ταυτότητα» της αξιολογούμενης ρύθμισης	
1.	<p>Ποιο ζήτημα αντιμετωπίζει η αξιολογούμενη ρύθμιση;</p> <p>Με το προτεινόμενο σχέδιο νόμου ενσωματώνονται στην εθνική έννομη τάξη η Οδηγία (ΕΕ) 2019/770 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών (L 136) καθώς και η Οδηγία (ΕΕ) 2019/771 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για τις πωλήσεις αγαθών, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2394 και της Οδηγίας 2009/22/ΕΚ και την κατάργηση της Οδηγίας 1999/44/ΕΚ (L 136).</p> <p>Οι δύο οδηγίες συγκροτούν ένα ενιαίο συστηματικό σύνολο, λειτουργικά εναρμονισμένο, στενά συνδεδεμένο και αλληλοσυμπληρούμενο, που διαπνέεται από συναφή νομοθετική σύλληψη και κατατείνει σε κοινό ρυθμιστικό σκοπό.</p> <p>Η Οδηγία (ΕΕ) 2019/771 αντικαθιστά την Οδηγία 1999/44 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών, η οποία μεταφέρθηκε στην εθνική έννομη τάξη με τον ν. 3043/2002 (Α' 192), ο οποίος επέφερε ουσιώδεις τροποποιήσεις στις διατάξεις των άρθρων 534 έως 572 ΑΚ.</p> <p>Κατά το άρθρο 4 αμφοτέρων των Οδηγιών, τα κράτη μέλη δεν μπορούν καταρχήν να υιοθετούν στο εθνικό δίκαιο διατάξεις που παρεκκλίνουν από τις ρυθμίσεις της Οδηγίας. Αυτό ισχύει τόσο για εθνικές διατάξεις που εντείνουν όσο και για εθνικές διατάξεις που απομειώνουν το επίπεδο προστασίας του καταναλωτή (αγοραστή) που διασφαλίζεται με τις ρυθμίσεις της Οδηγίας. Υιοθετείται δηλαδή το μοντέλο της μέγιστης ή πλήρους εναρμόνισης. Πρόκειται για σημαντική μεταβολή σε σύγκριση με την Οδηγία 1999/44, που ακολουθούσε το πρότυπο της ελάχιστης εναρμόνισης. Η μεταβολή αυτή έχει επίδραση στην ελευθερία διαμόρφωσης του περιεχομένου των εθνικών ρυθμίσεων που πρέπει να θεσπισθούν. Έτσι, δεν είναι πλέον, για παράδειγμα, δυνατή η μη υιοθέτηση της προβλεπόμενης στην Οδηγία (ΕΕ) 2019/771 ιεραρχικής διαβάθμισης των δικαιωμάτων του καταναλωτή (αγοραστή) σε περίπτωση ευθύνης του πωλητή για μη ανταπόκριση του πράγματος στη σύμβαση.</p> <p>Το υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής των Οδηγιών καταλαμβάνει αποκλειστικά συμβάσεις που καταρτίζονται μεταξύ φυσικού ή νομικού προσώπου, που ενεργεί για σκοπούς που σχετίζονται με την εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή επαγγελματική δραστηριότητά του, το οποίο έχει την ιδιότητα του πωλητή ή του προμηθευτή αντίστοιχα, και καταναλωτή, ο οποίος έχει την ιδιότητα του αγοραστή ή του λήπτη αντίστοιχα, είναι δηλαδή περιορισμένο στο πεδίο πωλήσεων από</p>

επιχειρηματία προς καταναλωτή (B2C). Ωστόσο, σύμφωνα με τις αιτιολογικές σκέψεις 16 του προοιμίου της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/770 και 21 του προοιμίου της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/771 είναι δυνατή η επέκταση των ρυθμίσεων της σε συμβάσεις που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της. Επομένως, η ενωσιακή ρύθμιση είναι γενικεύσιμη σε κάθε είδους σύμβαση πώλησης ή παροχής ψηφιακού περιεχομένου ή ψηφιακών υπηρεσιών. Ενόψει αυτού αποτέλεσε αντικείμενο προβληματισμού, όπως εξάλλου είχε συμβεί και αναφορικά με την ενσωμάτωση της Οδηγίας 1999/44/ΕΚ, εάν η εθνική ρύθμιση πρέπει να ακολουθήσει το περιορισμένο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/771 ή να γενικευθεί, ώστε να καταλάβει κάθε σύμβαση πώλησης, ανεξάρτητα από την ιδιότητα των συμβαλλομένων. Για μία σειρά από ουσιώδεις λόγους αποφασίστηκε η γενίκευση της ρύθμισης και η ενσωμάτωσή της στον Αστικό Κώδικα. Ειδικότερα, με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται αφενός μεν, μέσω της αποφυγής νομοθετικής διάσπασης, η συνοχή του εξωτερικού συστήματος του δικαίου των συμβάσεων, αφετέρου δε προστατεύεται και ενισχύεται η τελολογική και αξιολογική ενότητα του δικαίου αυτού. Επιπλέον, στη λύση αυτή συνηγορεί η υφιστάμενη ενσωμάτωση της Οδηγίας 1999/44/ΕΚ στον Αστικό Κώδικα, οι διατάξεις της οποίας, σε μεγάλο βαθμό, επαναλαμβάνονται, τροποποιούνται ή συμπληρώνονται με τις διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/771. Κρίθηκε λοιπόν ότι με ευκαιρία την ενσωμάτωση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/771 θα πρέπει να εκσυγχρονισθούν οι διατάξεις του κεφαλαίου της πώλησης του Αστικού Κώδικα, ώστε να ανταποκρίνονται πληρέστερα στην ψηφιακή οικονομία και να ρυθμίζεται κατά τρόπο ενιαίο κάθε πώληση, ανεξαρτήτως της ιδιότητας των συμβαλλομένων ως εμπόρων ή καταναλωτών.

Οι λόγοι που επέβαλαν την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της Οδηγίας 2019/771 ισχύουν κατά βάση και για την Οδηγία (ΕΕ) 2019/770. Εξάλλου υπάρχει ταύτιση ρυθμίσεων, όπως δεικνύουν ιδίως οι νέες διατάξεις του Αστικού Κώδικα που αφορούν στο πράγμα με ψηφιακά στοιχεία. Επιπλέον, η ύπαρξη ριζικά διαφορετικού πεδίου εφαρμογής μεταξύ των δύο νομοθετημάτων θα δημιουργούσε σημαντικά συστηματικά ζητήματα, ρυθμιστικά κενά και νομοθετική ασυνέπεια στη ρύθμιση όμοιων προβλημάτων. Το κυριότερο πάντως είναι ότι και οι διατάξεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/770 καλύπτουν ρυθμιστική ανάγκη τόσο στις καταναλωτικές όσο και στις μη καταναλωτικές συμβάσεις, καθώς παρέχουν σαφή και ασφαλή νομική ρύθμιση για ουσιώδη στοιχεία των ρυθμιζόμενων σχέσεων, και μάλιστα καθ' υπέρβαση των δυσχερών στο ρυθμιστικό αυτό πεδίο τυπολογικών διακρίσεων των συμβάσεων (χωρίς φυσικά να αποκλείεται η χρησιμότητα ένταξης μια σχέσης σε έναν γνωστό συμβατικό τύπο, ιδίως για ζητήματα που απουσιάζει ρύθμιση). Επιπλέον, από δικαιοπολιτική σκοπιά οι ρυθμίσεις και αυτής της Οδηγίας είναι γενικεύσιμες και ανταποκρίνονται ισορροπημένα στα συμφέροντα του προμηθευτή και του λήπτη και στις μη καταναλωτικές συμβάσεις. Τα ψηφιακά αγαθά, στη μεγάλη τους πλειοψηφία, δεν διαφοροποιούνται ανάλογα με τον αν απευθύνονται σε καταναλωτές ή επαγγελματίες και επιχειρήσεις και αυτό συνηγορεί στη θέσπιση ομοιόμορφων κανόνων και την αποφυγή και εδώ (όπως και στο δίκαιο της πώλησης) της πολυδιάσπασης του δικαίου. Οι ενιαίοι κανόνες και η

ασφάλεια δικαίου που δημιουργούν όχι μόνο δεν παραβιάζουν αλλά υπηρετούν τα συμφέροντα των προμηθευτών. Οι τελευταίοι άλλωστε στη πράξη, μέσω των γενικών όρων τους και της διαμόρφωσης των ιστοσελίδων και των λοιπών δικτύων, προωθούν στην αγορά τα αγαθά και τις υπηρεσίες τους με αδιαφοροποίητο τρόπο ανεξαρτήτως της ιδιότητας του λήπτη τους. Από την άλλη μεριά ο περιορισμός του πεδίου εφαρμογής μόνο στους καταναλωτές, με τη στενή ενωσιακή έννοια που εισήχθη πρόσφατα και στον ν. 2251/1994 (Α' 191), δεν θα δημιουργούσε μόνο σημαντικά ερμηνευτικά ζητήματα ιδίως στις περιπτώσεις συμβάσεων διττού σκοπού, καταναλωτικού και μη, αλλά πρωτίστως δεν θα παρείχε ασφαλές νομικό πλαίσιο και προστασία στους επαγγελματίες και τις επιχειρήσεις, ιδίως τις μικρές και μεσαίες, που όλο και περισσότερο χρησιμοποιούν τυποποιημένα ψηφιακά αγαθά και υπηρεσίες για σημαντικές καθημερινές τους λειτουργίες. Ιδίως όταν είναι τελικοί αποδέκτες, η θέση τους δεν διαφοροποιείται σε σχέση με τους λήπτες που επιδιώκουν προσωπική μόνο χρήση. Αντίθετα, είναι κατά κανόνα οικονομικά σημαντικότερα τα συμφέροντα των μη καταναλωτών ληπτών και στη δική τους περίπτωση μπορεί ευλόγως να αναμένεται η πλέον σημαντική, πρακτική αλλά και νομολογιακή, εφαρμογή των νέων διατάξεων. Τέλος, οι ενιαίοι κανόνες που θεσπίζονται παραμένουν για τους μη καταναλωτές συναλλασσόμενους ενδοτικού δικαίου, όπως είναι άλλωστε ο κανόνας στο δίκαιο των συμβάσεων.

Στο αντικειμενικό πεδίο της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/771, όπως εξάλλου και σε αυτό της καταργούμενης Οδηγίας 1999/44/ΕΚ, εμπίπτουν συμβάσεις πώλησης, καθώς και συμβάσεις για την προμήθεια αγαθών που πρόκειται να κατασκευασθούν ή να παραχθούν. Ως προς την πρώτη περίπτωση ισχύουν σε κάθε περίπτωση τα άρθρα 513 επ. ΑΚ. Αντίθετα, μία σύμβαση για την προμήθεια αγαθού που πρόκειται να κατασκευασθεί ή να παραχθεί, μπορεί να υπαχθεί κατά περίπτωση στον τύπο της πώλησης ή σε άλλο συμβατικό τύπο, όπως ιδίως σε εκείνον της σύμβασης έργου (άρθρα 681 επ. ΑΚ). Ως προς τη δεύτερη περίπτωση τέθηκε το ερώτημα εάν πρέπει η απαιτούμενη εναρμόνιση του εθνικού δικαίου να γίνει στον ΑΚ ή σε ειδικό νομοθέτημα, με περιορισμένο υποκειμενικό πεδίο εφαρμογής (B2C). Προκειμένου να αποφευχθεί μία δραστική επέμβαση στο δίκαιο της σύμβασης έργου του ΑΚ επ' αφορμή μίας ενωσιακής ρύθμισης, που ως κύριο αντικείμενο έχει τη σύμβαση πώλησης, αποφασίστηκε να υιοθετηθεί η δεύτερη λύση.

Ενόψει των ανωτέρω αποφασίστηκε το μεγαλύτερο μέρος των διατάξεων της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/771 να ενσωματωθεί στον ΑΚ και ειδικότερα στα άρθρα 513 επ., ενώ κάποιες μεμονωμένες ρυθμίσεις να εισαχθούν στο ν. 2251/1994, που αφορά στην προστασία του καταναλωτή.

Λόγω της έκτασης, αλλά και της σημασίας των νέων ρυθμίσεων που πρέπει να εισαχθούν στον ΑΚ, κρίθηκε σκόπιμο να υιοθετηθεί νέα αρίθμηση μέρους των διατάξεων του ισχύοντος ΑΚ. Η απόφαση αυτή λήφθηκε, αφού σταθμίστηκαν αφενός μεν τα οφέλη από τη δημιουργία μίας εναργούς και συστηματικά άρθριας νομικής κατάστρωσης, στην οποία θα απουσιάζουν «κενά άρθρα», των οποίων το ρυθμιστικό περιεχόμενο έχει καταργηθεί (π.χ. άρθρα 538 και 539 ΑΚ) και θα αποφεύγεται κατά το δυνατόν η χρήση γραμμάτων της αλφαβήτου, αφετέρου δε

	<p>οι δυσκολίες που θα δημιουργηθούν στη νομική επιστήμη και πράξη από την απαιτούμενη προσαρμογή στη νέα αρίθμηση.</p> <p>Αντίθετα, παρά την επιλογή της γενίκευσης της ρύθμισης και σε μη καταναλωτικές συμβάσεις, δεν υιοθετήθηκε η ενσωμάτωση της Οδηγίας 2019/770 στον Αστικό Κώδικα. Θα συνεπάγονταν, μεταξύ άλλων, εκτενείς τροποποιήσεις και νομοτεχνικές προκλήσεις που δεν θα μπορούσαν να αντιμετωπιστούν σε εύλογο χρονικό διάστημα, λαμβανομένης υπόψη και της ανάγκης προσαρμογής στην Οδηγία. Για τον λόγο αυτό προκρίθηκε η δημιουργία ειδικού (εκτός του Αστικού Κώδικα κειμένου) αυτοτελούς νομοθετήματος.</p>
2.	Γιατί αποτελεί πρόβλημα;
	<p>Οι διατάξεις περί πώλησης του Αστικού Κώδικα χρήζουν τροποποίησης, προκειμένου να ενσωματωθούν οι αλλαγές που προβλέπονται στην Οδηγία (ΕΕ) 2019/771. Περαιτέρω, απαιτείται η εισαγωγή στην ελληνική έννομη τάξη κανόνων που αφορούν στις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών σύμφωνα με τα οριζόμενα στην Οδηγία (ΕΕ) 2019/771.</p>
3.	Ποιους φορείς ή πληθυσμιακές ομάδες αφορά;
	<p>Η αξιολογούμενη ρύθμιση αφορά άμεσα σε πωλητές και αγοραστές, καθώς και τους λήπτες ψηφιακού περιεχομένου ή ψηφιακής υπηρεσίας.</p>

Η αναγκαιότητα της αξιολογούμενης ρύθμισης	
4.	<p>Το εν λόγω ζήτημα έχει αντιμετωπιστεί με νομοθετική ρύθμιση στο παρελθόν;</p> <p>ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐</p> <p>Εάν ΝΑΙ, ποιο είναι το ισχύον νομικό πλαίσιο που ρυθμίζει το ζήτημα;</p>
	<p>Η σύμβαση πώλησης ρυθμίζεται από τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα (ΑΚ 513 – 572). Οι διατάξεις για την πώληση είχαν τροποποιηθεί από τον ν. 3043/2002 (Α' 192), ο οποίος ενσωμάτωσε την Οδηγία 99/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών. Η εν λόγω Οδηγία καταργείται από την παρούσα προς ενσωμάτωση Οδηγία (ΕΕ) 2019/771.</p> <p>Διατάξεις για την εμπορική εγγύηση υφίστανται στο άρθρο 5α του ν. 2251/1994 (Α' 191).</p> <p>Οι διατάξεις για την παροχή ψηφιακού περιεχομένου ή ψηφιακής υπηρεσίας εισάγονται για πρώτη φορά στην εθνική έννομη τάξη.</p>
5.	Γιατί δεν είναι δυνατό να αντιμετωπιστεί στο πλαίσιο της υφιστάμενης νομοθεσίας

i) με αλλαγή προεδρικού διατάγματος, υπουργικής απόφασης ή άλλης κανονιστικής πράξης;	Πρόκειται για ενσωμάτωση Οδηγιών, συνεπώς είναι απαραίτητη η ενσωμάτωση των προβλέψεών τους με νόμο.
ii) με αλλαγή διοικητικής πρακτικής συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με αλλαγή διοικητικής πρακτικής, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας νέας ερμηνευτικής προσέγγισης της υφιστάμενης νομοθεσίας.
iii) με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων;	Οι στόχοι που επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν με διάθεση περισσότερων ανθρώπινων και υλικών πόρων.

Συναφείς πρακτικές	
6.	Έχετε λάβει υπόψη συναφείς πρακτικές; ΝΑΙ ☒ ΟΧΙ ☐ Εάν ΝΑΙ, αναφέρατε συγκεκριμένα:
i) σε άλλη/ες χώρα/ες της Ε.Ε. ή του ΟΟΣΑ:	
ii) σε όργανα της Ε.Ε.:	Παρακολούθηση των ειδικών ομάδων εργασίας (transposition workshops) που διοργανώθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (DG Justice and Consumers) αναφορικά με την ενσωμάτωση των Οδηγιών.
iii) σε διεθνείς οργανισμούς:	

Στόχοι αξιολογούμενης ρύθμισης	
7.	Σημειώστε ποιοι από τους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών επιδιώκονται με την αξιολογούμενη ρύθμιση
	<div style="display: flex; flex-wrap: wrap; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☐ </div> <div style="text-align: center;">☒ </div> <div style="text-align: center;">☒ </div> </div>
8.	Ποιοι είναι οι στόχοι της αξιολογούμενης ρύθμισης;
i) βραχυπρόθεσμοι:	Θέσπιση κανόνων για δικαιώματα και υποχρεώσεις πωλητών και αγοραστών. Καλύτερη πρόσβαση σε ψηφιακά προϊόντα και υπηρεσίες.
ii) μακροπρόθεσμοι:	Εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς – ασφάλεια δικαίου. Δυνατότητα στους προμηθευτές και τους λήπτες να επωφεληθούν πλήρως από τις ευκαιρίες που προσφέρουν το διαδίκτυο και οι ψηφιακές τεχνολογίες. Μεγιστοποίηση του δυναμικού ανάπτυξης της ψηφιακής οικονομίας.

9.	Ειδικότεροι στόχοι ανάλογα με τον τομέα νομοθέτησης ⁷
----	--

➤ Δημόσια Διοίκηση – Δημόσια τάξη – Δικαιοσύνη:

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ	Εξέλιξη την τελευταία 5ετία					Πρόσφατα στοιχεία	Επιδιωκόμενος στόχος (3ετία)
Αριθμός δημοσίων υπαλλήλων							
Αριθμός/ποσοστό α) μονίμων/ίσαχ β) ισοχ και γ) μετακλητών υπαλλήλων							
Αναλογία υπαλλήλων ανά τμήμα, διεύθυνση, γενική διεύθυνση							
Ποσοστό υπαλλήλων με πρόσβαση στο INTERNET							
Αριθμός υπηρεσιών με εσωτερική δικτύωση (intranet)							
Αναλογία Η/Υ ανά θέση εργασίας							
Αριθμός ιστοσελίδων δημοσίων υπηρεσιών και φορέων/ σύνολο δημοσίων υπηρεσιών και φορέων							
Αριθμός κέντρων πληροφόρησης πολιτών, σε κεντρικό, περιφερειακό, νομαρχιακό και τοπικό επίπεδο καθώς και σε επίπεδο νομικών προσώπων, οργανισμών κλπ							
Αριθμός ατόμων που εξυπηρετούνται από τις δημόσιες υπηρεσίες ανά έτος και ανά υπηρεσία							
Κόστος προσωπικού (δαπάνες μισθοδοσίας και πρόσθετες δαπάνες ως ποσοστό επί της συνολικής δαπάνης ανά υπουργείο)							
Κόστος διαχείρισης θεμάτων προσωπικού: δαπάνες μονάδων προσωπικού ως ποσοστό της συνολικής δαπάνης ανά υπουργείο							

ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑ	Εξέλιξη την τελευταία 5ετία					Πρόσφατα στοιχεία	Επιδιωκόμενος στόχος (3ετία)
Διαπραχθέντα αδικήματα, δράστες αδικημάτων και αναλογία ανά 100.000 κατοίκους							
Αδικήματα Ποινικού Κώδικα κατά κατηγορίες και κατά γεωγραφική περιοχή							
Διαπραχθέντα αδικήματα και θεωρούμενοι ως δράστες αυτών κατά εθνικότητα, φύλο και τάξεις ηλικιών							
Ετήσια στατιστική απεικόνιση των αδικημάτων και αξιόποινων συμπεριφορών που προκαλούν το κοινό αίσθημα (ανθρωποκτονίες, ληστείες, κλοπές – διαρρήξεις)							
Αδικήματα που αφορούν στην παράνομη είσοδο και παραμονή στη χώρα							
Συχνότητα εγκλημάτων ανά τύπο εγκλήματος							
Ποσοστό εγκληματικών περιπτώσεων που εξιχνιάστηκαν στο σύνολο των εγκλημάτων							
Σύνολο εργαζομένων στη δημόσια ασφάλεια							
Αριθμός κατοίκων ανά αστυνομικό, ανά αστυνομικό τμήμα και ανά περιοχή αστυνόμευσης							
Αναλογία αστυνομικών ανά 1000 κατοίκους – αναλογία κατοίκων ανά αστυνομικό τμήμα και περιοχή αστυνόμευσης							
Κατά κεφαλή καθαρές δαπάνες για αστυνομικές υπηρεσίες							
Κατανομή πόρων για την αντιμετώπιση της παραβατικής συμπεριφοράς ανά τομείς (π.χ. εγκλήματα βίας, οικονομικά εγκλήματα, ναρκωτικά, τροχαία, κλοπές, τρομοκρατία)							

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ	Εξέλιξη την τελευταία 5ετία					Πρόσφατα στοιχεία	Επιδιωκόμενος στόχος (3ετία)
Αριθμός εισερχόμενων αστικών, εργατικών και εμπορικών διαφορών							
Αριθμός εισερχόμενων διοικητικών περιπτώσεων							
Συνολικός χρόνος που απαιτείται για την επίλυση αστικών, εμπορικών, εργατικών, διοικητικών και άλλων υποθέσεων							
Μέσος χρόνος έκδοσης δικαστικών αποφάσεων (Ειρηνοδικεία, Πρωτοδικεία, Εφετεία, Άρειος Πάγος/Συμβούλιο Επικρατείας)							
Μέσος όρος των υποθέσεων ανά δικαστή (ποινικά, πολιτικά και διοικητικά δικαστήρια)							
Ποσοστό δικαστικών αποφάσεων που ακυρώνονται μετά από έφεση ή αναίρεση							
Αριθμός υποθέσεων που επιλύονται με το σύστημα του εξωδικαστικού συμβιβασμού							
Αξιοποίηση εναλλακτικών μεθόδων επίλυσης διαφορών, π.χ. διαμεσολάβηση							

⁷ Για την ενδεικτική παράθεση δεικτών αξιοποιήθηκαν οι βάσεις δεδομένων του ΟΟΣΑ (<https://data.oecd.org/Greece.htm>) και της ΕΛΣΤΑΤ (<http://www.statistics.gr/>).

Στήριξη των ατόμων που χρήζουν προστασίας αλλά δεν διαθέτουν πόρους (νομική προστασία)							
Κόστος προσφυγής στη δικαιοσύνη							
Ποσοστό ηλεκτρονικής υποβολής δικογράφων							
Ποσοστό διεκπεραιουμένων κατ' έτος υποθέσεων έναντι εκκρεμών (σε ετήσια και συνολική βάση εκκρεμοτήτων)							
Ποσοστό ποινικών υποθέσεων, σε ετήσια βάση, για τις οποίες επιβλήθηκαν ποινές μετατρέψιμες σε χρήμα							
Μέσο κόστος σωφρονιστικού συστήματος ανά κρατούμενο							
Αναλογία προσωπικού φύλαξης (φυλάκων) ανά κρατούμενο							

➤ Ανάπτυξη – Επενδυτική δραστηριότητα:

ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ/ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ	Εξέλιξη την τελευταία 5ετία					Πρόσφατα στοιχεία	Επιδιωκόμενος στόχος (3ετία)
Δείκτης παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας							
Επενδύσεις ως % ΑΕΠ							
Άμεσες ξένες επενδύσεις ως % ΑΕΠ							
Αριθμός επιχειρήσεων που ανοίγουν ανά κλάδο και περιφέρεια και αντίστοιχος αριθμός απασχολούμενων σε αυτές							
Αριθμός επιχειρήσεων που κλείνουν ανά κλάδο και περιφέρεια και αντίστοιχος αριθμός απασχολούμενων σε αυτές							
Διοικητικό κόστος σύστασης επιχειρήσεων							
Μέσος χρόνος σύστασης επιχειρήσεων							

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΕΝΕΡΓΕΙΑ	Εξέλιξη την τελευταία 5ετία					Πρόσφατα στοιχεία	Επιδιωκόμενος στόχος (3ετία)
Μονάδες - Ετήσιες εκπομπές αερίων ατμοσφαιρικής ρύπανσης κατά κεφαλή							
Ποσοστό του πληθυσμού που εξυπηρετείται από βιολογικούς καθαρισμούς							
Ποσοστό των ακτών που κρίνονται κατάλληλες για κολύμβηση σε σχέση με το σύνολο των δυνάμενων να χρησιμοποιηθούν ακτών							
Αριθμός ελέγχων καταλληλότητας δικτύου ύδρευσης κατ' έτος							
Ποσοστό οικιακών & βιομηχανικών απορριμμάτων που διατέθηκαν σε άλλες χρήσεις (π.χ. ανακύκλωση, παραγωγή ενέργειας, λιπασματοποίηση)							
Ποσοστό διατιθέμενων απορριμμάτων σε ΧΥΤΑ							
Ποσοστό δασικών εκτάσεων που καταστράφηκαν από πυρκαγιά / σύνολο δασικών εκτάσεων							
Ποσοστό αναδασωθείσών (με φυσικό ή τεχνητό τρόπο) εκτάσεων /σύνολο κατεστραμμένων δασών από πυρκαγιές							
Ποσοστό προστατευόμενων περιοχών σε σχέση με την συνολική έκταση της χώρας							
Ποσοστό του προϋπολογισμού που διατίθεται για θέματα προστασίας περιβάλλοντος							
Κατανάλωση ενέργειας κατά κεφαλή							
Κατανάλωση ενέργειας ανά μορφή ενέργειας							
Κατανάλωση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κατά κεφαλή							
Ποσοστά μείωσης εκπομπών αερίων θερμοκηπίου ανά τριετία							

Ψηφιακή διακυβέρνηση	
10.	Σε περίπτωση που προβλέπεται η χρήση πληροφοριακού συστήματος, ποια θα είναι η συμβολή αυτού στην επίτευξη των στόχων της αξιολογούμενης ρύθμισης: ΑΜΕΣΗ ☐ ή/και ΕΜΜΕΣΗ ☐
	i) Εάν είναι άμεση, εξηγήστε:

	ii) Εάν είναι έμμεση, εξηγήστε:	
11.	Το προβλεπόμενο πληροφοριακό σύστημα είναι συμβατό με την εκάστοτε ψηφιακή στρατηγική της χώρας (Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού); ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
	Εξηγήστε:	
12.	Διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα του εν λόγω πληροφοριακού συστήματος με άλλα υφιστάμενα συστήματα; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
	Αναφέρατε ποια είναι αυτά τα συστήματα:	
13.	Έχει προηγηθεί μελέτη βιωσιμότητας του προβλεπόμενου πληροφοριακού συστήματος; ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
	Εξηγήστε:	

Κατ' άρθρο ανάλυση αξιολογούμενης ρύθμισης		
14.	Σύνοψη στόχων κάθε άρθρου	
	<i>Άρθρο</i>	<i>Στόχος</i>
	1	Προσδιορίζεται ο σκοπός του νόμου, που συνίσταται στην προσαρμογή του ιδιωτικού δικαίου στις απαιτήσεις των σύγχρονων συναλλαγών με αντικείμενο την παροχή ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών, με στόχο να

	αναπτύσσεται ανεμπόδιστα η ψηφιακή οικονομία και να εμπεδωθούν βεβαιότητα και ασφάλεια στις συναλλαγές.
2	Αντικείμενο της αξιολογούμενης ρύθμισης είναι η ενσωμάτωση στην ελληνική έννομη τάξη της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/770 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ης Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν στις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών (L 136) και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/771 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ης Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για τις πωλήσεις αγαθών, την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΕ) 2017/2394 και της Οδηγίας 2009/22/ΕΚ και την κατάργηση της Οδηγίας 1999/44/ΕΚ (L 136).
3	Καθορίζονται τα εννοιολογικά στοιχεία της σύμβασης παροχής ψηφιακού περιεχομένου ή ψηφιακής υπηρεσίας, και συγκεκριμένα ότι ο προμηθευτής αναλαμβάνει υποχρέωση να παράσχει στον λήπτη ψηφιακό περιεχόμενο ή ψηφιακή υπηρεσία και ο λήπτης να καταβάλει το συμφωνημένο αντάλλαγμα.
4	Παρατίθενται οι ορισμοί των εννοιών, όπως αυτοί διαλαμβάνονται στην Οδηγία. Αντί του όρου «έμπορος» που χρησιμοποιείται ενιαία στις Οδηγίες 2019/770 και 2019/771, καθώς και στην Οδηγία 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2011 σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της Οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της Οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της Οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 304), προκρίθηκε ο όρος «προμηθευτής», ιδίως για λόγους ορολογικής ενότητας με τον ν. 2251/1994 (Α' 191). Ο προμηθευτής είναι το πρόσωπο στο οποίο ο λήπτης υπόσχεται να καταβάλλει την αντιπαροχή του. Έναντι αυτού του προσώπου ασκούνται τα δικαιώματα που παρέχει ο παρών νόμος. Το πρόσωπο αυτό πρέπει να διακρίνεται από το συχνά υφιστάμενο τρίτο πρόσωπο («τρίτο πάροχο»), το οποίο, χωρίς να είναι ο άμεσα αντισυμβαλλόμενος του λήπτη στην προκείμενη σύμβαση, παρέχει άδεια χρήσης του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας ή ενημερώσεις τους στον τελικό λήπτη. Ακολούθως, αντί του όρου «προμήθεια» επιλέχθηκε ο όρος «παροχή» τόσο διότι είναι ο κατεξοχήν όρος του ενοχικού δικαίου (βλ. 287 ΑΚ) όσο και διότι είναι ο γλωσσικά δόκιμος

	<p>όρος, ιδίως αναφορικά με τις υπηρεσίες («παροχή υπηρεσίας»). Τέλος, αντί του όρου «τίμημα» που προσιδιάζει στη σύμβαση πώλησης, επιλέχθηκε ο γενικότερος και πιο ουδέτερος όρος «αντάλλαγμα».</p>
5	<p>Οριοθετείται το πεδίο εφαρμογής του παρόντος. Αναλυτικότερα, με την παρ. 1 προβλέπεται ότι το πεδίο εφαρμογής καταλαμβάνει όχι μόνο περιπτώσεις που εμπίπτουν στον ορισμό του άρθρου 2 αλλά επιπλέον και τις περιπτώσεις παροχής προσωπικών δεδομένων, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 9 του άρθρου 3, εκ μέρους του λήπτη, προκειμένου να του παρασχεθεί το ψηφιακό αντικείμενο, εξαιρουμένων ωστόσο των περιπτώσεων στις οποίες δεν υπάρχει εμπορικό όφελος από την επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων. Αυτό συμβαίνει όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που παρέχει ο λήπτης υποβάλλονται σε επεξεργασία από τον προμηθευτή αποκλειστικά για την παροχή του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας ή προκειμένου ο προμηθευτής να συμμορφωθεί προς νομικές απαιτήσεις και ο προμηθευτής δεν επεξεργάζεται τα δεδομένα αυτά για οποιονδήποτε άλλον σκοπό. Επίσης, καταλαμβάνει την περίπτωση που το ψηφιακό αντικείμενο σχεδιάζεται σύμφωνα με τις προδιαγραφές του λήπτη. Ακολούθως διευκρινίζεται ότι οι διατάξεις για τη μη ανταπόκριση, όχι όμως και για την προμήθεια, εφαρμόζονται επίσης σε κάθε υλικό μέσο (όπως DVD, CD, κλειδιά USB και κάρτες μνήμης), εφόσον αυτό λειτουργεί μόνο ως φορέας για τη μεταφορά του ψηφιακού περιεχομένου. Τέλος, το παρόν σχέδιο νόμου εφαρμόζεται επί της παροχής του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας και όταν αυτή γίνεται στο πλαίσιο μικτής σύμβασης. Με την παρ. 2 οριοθετείται αποφαστικά το πεδίο εφαρμογής κατ' αρχάς σε σχέση με τις νέες διατάξεις της πώλησης του Αστικού Κώδικα, οι οποίες εφαρμόζονται όταν συντρέχει περίπτωση σύμβασης πώλησης πράγματος με ψηφιακά στοιχεία κατά τα ισχύοντα στο άρθρο 513Α ΑΚ. Ακολούθως, εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής συμβάσεις με κύριο αντικείμενο την παροχή επαγγελματικών υπηρεσιών, ανεξάρτητα από το εάν χρησιμοποιούνται ψηφιακά μέσα για να παραχθεί το αποτέλεσμα της υπηρεσίας ή για να παραδοθεί ή να διαβιβαστεί στον λήπτη. Εξαιρούνται, επίσης, κατηγορίες συμβάσεων που αφορούν σε ειδικές τομεακές υπηρεσίες, οι οποίες γνωρίζουν ήδη έντονη ρύθμιση, όπως ηλεκτρονικές επικοινωνίες, ιατρική περίθαλψη, τυχερά παίγνια ή χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.</p>

	<p>Οι παρ. 4 και 5 τονίζουν την υπεροχή της ενωσιακής νομοθεσίας για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Δεν θα μπορούσε, ιδίως στις καταναλωτικές συμβάσεις, μόνη η άσκηση ενός δικαιώματος που ερείδεται στη νομοθεσία για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, να επισύρει συνέπειες στο πεδίο της λειτουργίας σύμβασης (όπως αποζημίωση). Δεν αποκλείεται, ωστόσο, η άσκηση τέτοιων δικαιωμάτων εκ μέρους του λήπτη (όπως του δικαιώματος ανάκλησης της συγκατάθεσης επεξεργασίας των δεδομένων ή του δικαιώματος εναντίωσης στην επεξεργασία τους) να ασκεί επίδραση στη συμβατική σχέση ανάμεσα στον λήπτη και τον προμηθευτή, ιδίως σε συμβάσεις που έχουν χρονική διάρκεια. Σημαντικό κριτήριο στην αξιολόγηση και εκτίμηση του εύρους της ανωτέρω επίδρασης στη λειτουργία της σύμβασης συνιστά η ενδεχόμενη διασάλευση της ισορροπίας μεταξύ παροχής και αντιπαροχής.</p>
6	<p>Περιγράφονται ο τρόπος και ο χρόνος εκπλήρωσης της κύριας συμβατικής υποχρέωσης του προμηθευτή. Η φύση του ψηφιακού περιεχομένου και της ψηφιακής υπηρεσίας αλλά και το γεγονός ότι η παροχή τους γίνεται συνήθως επιγραμμικά, σε απευθείας σύνδεση – online, επιβάλλουν στον προμηθευτή να εκπληρώνει την υποχρέωσή του χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση.</p>
7	<p>Αν ο προμηθευτής δεν εκπληρώσει την παροχή του σύμφωνα με το άρθρο 6, ευθύνεται ανεξάρτητα από υπαιτιότητά του. Επίσης, προβλέπεται ότι ο προμηθευτής είναι εκείνος που πρέπει να αποδείξει την παροχή αλλά και ότι αυτή έγινε όπως προβλέπει το άρθρο 6 (για παράδειγμα, χωρίς αδικαιολόγητη καθυστέρηση ή στην εγκατάσταση που επέλεξε ο λήπτης). Έτσι, προστατεύεται ο λήπτης, ο οποίος διαφορετικά θα έπρεπε να αποδείξει τη μη παροχή. Εξάλλου ο προμηθευτής, ο οποίος έχει καλύτερη γνώση, πρόσβαση σε τεχνογνωσία και σε τεχνική υποστήριξη υψηλού επιπέδου, βρίσκεται σε καλύτερη θέση σε σχέση με τον λήπτη να γνωρίζει γιατί ο τελευταίος δεν έλαβε το ψηφιακό περιεχόμενο ή την ψηφιακή υπηρεσία.</p>
8	<p>Το προτεινόμενο άρθρο, αφού επιβεβαιώνει ότι σε περίπτωση μη παροχής ο λήπτης μπορεί να απαιτήσει εκπλήρωση, θεσπίζει το διαπλαστικό δικαίωμα λύσης της σύμβασης ως το κύριο δικαίωμα του λήπτη σε περίπτωση μη παροχής και διαγράφει τις προϋποθέσεις για την άσκησή του. Αυτό που κυρίως ενδιαφέρει τον λήπτη σε περίπτωση μη παροχής είναι να αποδεσμευθεί από τη σύμβαση ώστε να μην εξακολουθεί να οφείλει τη δική του αντιπαροχή ή να τη λάβει πίσω και να</p>

	<p>στραφεί σε άλλο προμηθευτή. Πριν την αποδέσμευσή του από τη σύμβαση ο λήπτης πρέπει να δώσει στον προμηθευτή μια ακόμα ευκαιρία να εκπληρώσει, τάσσοντάς του κατά κανόνα προθεσμία εκπλήρωσης έστω και αν αυτή, προσαρμοζόμενη στις ιδιαιτερότητες του ψηφιακού αντικειμένου (ταχύτητα στην προμήθεια), δεν μπορεί παρά να είναι ιδιαίτερα σύντομη ή και να απουσιάζει εντελώς, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 2. Το ζήτημα της αξίωσης αποζημίωσης η Οδηγία το είχε εναποθέσει στο εθνικό δίκαιο (παρ. 10 του άρθρου 3). Έτσι με την παρ. 4 παρέχεται ρητώς, με τη συνδρομή πταίσματος, σωρευτικό δικαίωμα πλήρους αποζημίωσης, για παράδειγμα για τη ζημία από σύναψη σύμβασης κάλυψης ή απλώς για τη ζημία από την καθυστέρηση αν τελικώς η σύμβαση δεν λυθεί.</p>
9	<p>Εισάγεται η έννοια της ανταπόκρισης του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας στη σύμβαση που έχει κανονιστική σημασία σε τρία επίπεδα: α) προβλέπεται ότι ο προμηθευτής δεν υπέχει μόνο εγγυητική ευθύνη αλλά και κύρια υποχρέωση να προμηθεύσει ψηφιακό περιεχόμενο ή ψηφιακή υπηρεσία που ανταποκρίνεται στη σύμβαση, β) προβλέπεται, ενιαία, γενική υποχρέωση του προμηθευτή, το ψηφιακό περιεχόμενο ή η ψηφιακή υπηρεσία να ανταποκρίνεται στην σύμβαση, γ) ορίζεται ότι η ανταπόκριση αυτή θα κριθεί σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις των άρθρων 10 έως 14. Επομένως, το ψηφιακό περιεχόμενο ή η ψηφιακή υπηρεσία δεν ανταποκρίνεται στη σύμβαση όταν δεν πληροί τις υποκειμενικές και αντικειμενικές απαιτήσεις ανταπόκρισης, όταν έχει ενσωματωθεί πλημμελώς, όταν περιορίζεται η χρήση λόγω δικαιώματος τρίτου, και όταν δεν παρέχονται οι προβλεπόμενες ενημερώσεις.</p>
10	<p>Διαρθρώνονται οι υποκειμενικές απαιτήσεις ανταπόκρισης που συγκεντρώνει το ψηφιακό περιεχόμενο ή ψηφιακή υπηρεσία. Κριτήριο για την πλήρωσή τους είναι το περιεχόμενο της συμφωνίας προμηθευτή και λήπτη. Η απαρίθμηση είναι ενδεικτική, διότι προμηθευτής και λήπτης δεν κωλύονται να προσθέσουν και άλλες ιδιότητες που πρέπει να έχει το ψηφιακό περιεχόμενο ή η ψηφιακή υπηρεσία για να ανταποκρίνεται στη σύμβαση.</p>
11	<p>Προβλέπονται οι αντικειμενικές απαιτήσεις ανταπόκρισης που συγκεντρώνει το ψηφιακό περιεχόμενο ή η ψηφιακή υπηρεσία, για να αποκλεισθεί η έλλειψη ανταπόκρισης στη σύμβαση. Η απαρίθμηση στην περίπτωση αυτή είναι περιοριστική. Υποκειμενικές και αντικειμενικές απαιτήσεις συντρέχουν σωρευτικά, προκειμένου το ψηφιακό περιεχόμενο ή η ψηφιακή</p>

	<p>υπηρεσία να ανταποκρίνεται στη σύμβαση. Η συμφωνία των μερών υπερσχύει, εφόσον όμως είναι ευνοϊκότερη για τον λήπτη σε σχέση με όσα επιτάσσουν οι αντικειμενικές απαιτήσεις ανταπόκρισης, εκτός αν συντρέχει το άρθρο 16.</p>
12	<p>Ανάγεται σε αντικειμενικό κριτήριο ανταπόκρισης η ενσωμάτωση του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας (όπως ορίζεται στην παρ. 4 του άρθρου 4) στο ψηφιακό περιβάλλον του λήπτη (όπως ορίζεται στην παρ. 10 του άρθρου 4). Η έλλειψη ανταπόκρισης λόγω εσφαλμένης ενσωμάτωσης θεωρείται ως έλλειψη ανταπόκρισης του ίδιου του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας, αν η ενσωμάτωση αποτελεί μέρος της σύμβασης και πραγματοποιήθηκε από τον προμηθευτή ή υπό την ευθύνη του. Το ίδιο ισχύει και όταν η πλημμέλεια της ενσωμάτωσης, που προοριζόταν να γίνει από τον λήπτη και έγινε από αυτόν, οφείλεται σε ατελείς οδηγίες εγκατάστασης που παρασχέθηκαν από τον προμηθευτή ή τον τρίτο που παρέχει άδεια χρήσης του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας.</p>
13	<p>Το ψηφιακό περιεχόμενο και η ψηφιακή υπηρεσία υπόκεινται εξ ορισμού σε δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Η προσβολή ενός τέτοιου δικαιώματος μπορεί να οδηγήσει σε ολικό ή μερικό περιορισμό της χρήσης του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας σύμφωνα με τις υποκειμενικές και αντικειμενικές απαιτήσεις των άρθρων 10 και 11 και συνακόλουθα σε μη ανταπόκριση στη σύμβαση.</p>
14	<p>Εισάγεται υποχρέωση του προμηθευτή να διασφαλίσει ότι στον λήπτη γνωστοποιούνται και παρέχονται, από τον ίδιο ή τρίτο (που, για παράδειγμα, παρέχει άδεια χρήσης του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας), όλες οι ενημερώσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενημερώσεων ασφαλείας, που είναι απαραίτητες, προκειμένου το ψηφιακό περιεχόμενο ή η ψηφιακή υπηρεσία να ανταποκρίνεται στη σύμβαση. Πρόκειται για ενημερώσεις που δεν συνιστούν αναβάθμιση του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας, αλλά κατατείνουν αποκλειστικά στο να διατηρεί τις λειτουργικές δυνατότητες που είχε κατά τον χρόνο της παροχής και μετά από αυτόν. Η διάρκεια της υποχρέωσης του προμηθευτή για παροχή ενημερώσεων ποικίλλει ανάλογα με το αν η σύμβαση είναι εκτελεστέα με μία ή περισσότερες διαδοχικές παροχές ή με διαρκή παροχή. Στην πρώτη περίπτωση, ο προμηθευτής υπέχει διαρκή υποχρέωση παροχής ενημερώσεων για χρονικό διάστημα, που θα εκκινεί από την</p>

	<p>παροχή και εκτείνεται χρονικά με βάση τις εύλογες προσδοκίες του λήπτη, που προσδιορίζονται με βάση τον τύπο και τον σκοπό του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας. Στη δεύτερη περίπτωση, όπου υπάρχει συνεχής παροχή ο προμηθευτής υπέχει διαρκή υποχρέωση παροχής ενημερώσεων καθ' όλο το χρονικό διάστημα παροχής του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας.</p>
15	<p>Αναφέρεται ρητά ότι ο προμηθευτής ευθύνεται ανεξάρτητα από υπαιτιότητά του. Ο λόγος της αντικειμενικής ευθύνης του προμηθευτή είναι η μη ανταπόκριση του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας στη σύμβαση. Κρίσιμος χρόνος γένεσης της ευθύνης του προμηθευτή παραμένει ο χρόνος παροχής σύμφωνα με το άρθρο 5. Ειδικά στην περίπτωση που υπάρχει συνεχής παροχή του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας, η ευθύνη του προμηθευτή εκτείνεται χρονικά τόσο όσο και η διάρκεια της παροχής.</p>
16	<p>Με την παρ. 1 ενσωματώνεται η παρ. 5 του άρθρου 8 της Οδηγίας. Η φύση του ψηφιακού περιεχομένου και της ψηφιακής υπηρεσίας και το γεγονός ότι συνηθέστερα πλέον παρέχονται επιγραμμικά καθιστούν εύλογη αλλά και ευχερή αφενός την ειδική ενημέρωση του λήπτη ότι ένα συγκεκριμένο χαρακτηριστικό αποκλίνει από τις αντικειμενικές απαιτήσεις ανταπόκρισης, αφετέρου τη ρητή και χωριστή αποδοχή εκ μέρους του λήπτη. Αμφότερες οι προϋποθέσεις θα μπορούσαν να πληρούνται, για παράδειγμα, με τη συμπλήρωση ενός τετραγωνιδίου, την πίεση ενός κομβίου ή την ενεργοποίηση άλλης ανάλογης λειτουργίας.</p> <p>Με την παρ. 2 ενσωματώνεται η παρ. 3 του άρθρου 8 της Οδηγίας. Ο προμηθευτής απαλλάσσεται από την ευθύνη του λόγω μη ανταπόκρισης του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας στη σύμβαση, στην ειδική περίπτωση όπου η έλλειψη ανταπόκρισης οφείλεται στην παράλειψη του λήπτη να εγκαταστήσει τις ενημερώσεις, που προβλέπονται στο άρθρο 13. Η απαλλαγή από την ευθύνη εισάγεται με τη συνδρομή δύο σωρευτικών συντρεχουσών προϋποθέσεων: α) ο προμηθευτής να έχει ενημερώσει τον λήπτη σχετικά με τη διαθεσιμότητα της ενημέρωσης και τις συνέπειες μη εγκατάστασής της, είτε προσωπικά ο ίδιος είτε μέσω του τρίτου παρόχου και, β) η παράλειψη του λήπτη να εγκαταστήσει ορθώς τις ενημερώσεις να μην οφείλεται σε παράλειψη του προμηθευτή ή του τρίτου παρόχου να του παράσχει τις ορθές οδηγίες εγκατάστασης των ενημερώσεων.</p>

<p>17</p>	<p>Η αντιστροφή του βάρους απόδειξης δεν αναφέρεται στην ίδια τη μη ανταπόκριση, την οποία πρέπει να αποδείξει ο λήπτης και όχι ο προμηθευτής, αλλά μόνο στον σχετικό χρόνο. Για να καταστεί αυτό διαυγέστερο υιοθετήθηκε η νομοτεχνική δομή του τεκμηρίου (πρβλ. και νέο άρθρο 541 ΑΚ) τόσο για την περίπτωση που η σύμβαση είναι εκτελεστέα με μια ή περισσότερες διαδοχικές παροχές όσο και για την περίπτωση που η σύμβαση είναι εκτελεστέα με διαρκή παροχή, οπότε η έλλειψη ανταπόκρισης που διαπιστώνεται κατά τη διάρκεια της σύμβασης τεκμαίρεται ότι υπήρχε καθ' όλο το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε. Η αποδεικτική εύνοια προς τον λήπτη εξισορροπείται από τις παρ. 3 και 4, οι οποίες, σε οριοθετημένες περιπτώσεις, όπως γνωστή ασυμβατότητα του ψηφιακού περιβάλλοντος του λήπτη και παραβίαση καθήκοντος συνεργασίας, αίρουν την ισχύ του τεκμηρίου με το οποίο βαρύνεται ο προμηθευτής.</p>
<p>18</p>	<p>Απαριθμούνται τα δικαιώματα που τίθενται στη διάθεση του λήπτη, όταν γεννάται ευθύνη του προμηθευτή για έλλειψη ανταπόκρισης του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας στη σύμβαση.</p>
<p>19</p>	<p>Σε περίπτωση έλλειψης ανταπόκρισης στη σύμβαση ο λήπτης δικαιούται κατά κύριο λόγο να ζητήσει την αποκατάστασή της. Στην παρ. 1 θεσπίζονται όρια στο δικαίωμα αυτό του λήπτη και εξαιρέσεις που επιβάλλονται από την καλή πίστη και από την αρχή της αναλογικότητας. Η παρ. 2 ορίζει τον τρόπο, με τον οποίο ο προμηθευτής οφείλει να πραγματοποιήσει την αποκατάσταση της ανταπόκρισης στη σύμβαση. Αυτή πρέπει να γίνει σε εύλογο χρόνο, χωρίς οικονομική επιβάρυνση και χωρίς σημαντική ενόχληση του λήπτη, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας και τον σκοπό για τον οποίον ο λήπτης ζήτησε το ψηφιακό περιεχόμενο ή την ψηφιακή υπηρεσία.</p>
<p>20</p>	<p>Ρυθμίζονται τα δικαιώματα μείωσης του ανταλλάγματος και λύσης της σύμβασης. Τα δικαιώματα αυτά επιφυλάσσονται για τον λήπτη μόνο αν ο προμηθευτής αρνείται νομίμως να προβεί σε αποκατάσταση της έλλειψης ανταπόκρισης επειδή αυτή είναι αδύνατη ή δυσανάλογη σύμφωνα με το άρθρο 18 ή δηλώνει ή συνάγεται από τις περιστάσεις ότι δεν πρόκειται να προβεί ολοσχερώς και προσηκόντως στην αποκατάσταση της έλλειψης ανταπόκρισης ή η αποκατάσταση επιχειρείται μεν αλλά αποτυγχάνει ή η έλλειψη ανταπόκρισης είναι τόσο σοβαρή, ώστε δεν μπορεί, με βάση την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη να αξιωθεί η προσπάθεια αποκατάστασής</p>

	<p>της. Από τις ρυθμίσεις του νόμου είναι σαφές ότι, πλην συγκεκριμένων εξαιρέσεων, ο νομοθέτης προκρίνει την εμμονή στη διατήρηση της σύμβασης και την αποκατάσταση της έλλειψης ανταπόκρισης στη σύμβαση, όταν αυτή ανακύπτει, αντί της μείωσης του ανταλλάγματος και της λύσης. Ειδικά, η μετάβαση στη λύση της σύμβασης συνδέεται με αθέτηση μεγαλύτερης έντασης, με ουσιώδη έλλειψη ανταπόκρισης. Αν όμως στον λήπτη παρασχέθηκε το ψηφιακό περιεχόμενο ή η ψηφιακή υπηρεσία όχι έναντι ανταλλάγματος κατά τον ορισμό της παρ. 8 του άρθρου 4 αλλά επειδή αυτός παρέσχε δεδομένα του προσωπικού χαρακτήρα (παρ. 1 του άρθρου 5), η λύση χωρεί και επί επουσιώδους έλλειψης ανταπόκρισης, επειδή στην περίπτωση αυτή δεν μπορεί να ασκηθεί το δικαίωμα μείωσης του ανταλλάγματος.</p>
21	<p>Προβλέπονται οι συνέπειες από την άσκηση εκ μέρους του λήπτη του διαπλαστικού δικαιώματος μείωσης του ανταλλάγματος τόσο όταν η σύμβαση είναι εκτελεστέα με μία παροχή (παρ. 1) όσο και όταν η σύμβαση είναι εκτελεστέα σε χρονική διάρκεια, δηλαδή είτε με περισσότερες διαδοχικές παροχές είτε με διαρκή παροχή (παρ. 2). Το περιεχόμενο της παρ. 1 αποδίδει τη μέθοδο του σχετικού υπολογισμού που είναι ήδη γνωστή από τη μείωση του τιμήματος στη σύμβαση πώλησης.</p>
22	<p>Καθορίζεται ο τρόπος μονομερούς λύσης της σύμβασης, δηλαδή με δήλωση του λήπτη προς τον προμηθευτή, όπως άλλωστε ισχύει εν γένει στο ελληνικό δίκαιο (πρβλ. άρθρο 390 ΑΚ). Αντικείμενο εξέτασης αποτέλεσε η επιλογή του καταλληλότερου συμπεριληπτικού όρου για την περιγραφή της μονομερούς δήλωσης λύσης της σύμβασης. Και τούτο, διότι η συμβατική παροχή μπορεί να είναι είτε στιγμιαία, οπότε πιο δόκιμη είναι η χρήση του όρου υπαναχώρηση, είτε διαρκής (όπως ιδίως επί ψηφιακής υπηρεσίας), οπότε πιο δόκιμη είναι η χρήση του όρου καταγγελία. Προτιμήθηκε η χρήση (και μάλιστα ενιαία στο κείμενο του νόμου) του ουδέτερου όρου «λύση της σύμβασης».</p>
23	<p>Τα άρθρα 23 και 24 ρυθμίζουν τις συνέπειες από την άσκηση εκ μέρους του λήπτη του διαπλαστικού δικαιώματος της λύσης της σύμβασης. Το παρόν άρθρο προβλέπει τις υποχρεώσεις του προμηθευτή και το άρθρο 24 τις υποχρεώσεις του λήπτη. Από το πλέγμα των διατάξεων και ήδη από την παρ. 1 συνάγεται ότι η άσκηση του δικαιώματος λύσης της σύμβασης έχει ενοχική ενέργεια, συνεπάγεται την απόσβεση των υποχρεώσεων των μερών που δεν είχαν έως τότε εκπληρωθεί και μετατρέπει τη</p>

	<p>σύμβαση σε σχέση εκκαθάρισης, η οποία υπόκειται σε κανόνες που σε μεγάλο βαθμό θεσπίζονται. Σύμφωνα με την παρ. 2, αν η σύμβαση είναι εκτελεστέα με περισσότερες διαδοχικές παροχές ή με διαρκή παροχή του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας, ο προμηθευτής οφείλει να επιστρέψει στον λήπτη μέρος του ανταλλάγματος που αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα κατά το οποίο το ψηφιακό περιεχόμενο ή η ψηφιακή υπηρεσία δεν τελούσε σε ανταπόκριση, καθώς και μέρος του ανταλλάγματος που τυχόν έχει καταβληθεί από τον λήπτη προκαταβολικά και αντιστοιχεί στο χρονικό διάστημα που θα απέμενε έως τη λήξη της σύμβασης. Η παρ. 3 ορίζει ότι η ρύθμιση της σχέσης εκκαθάρισης δεν καταλαμβάνει τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, διότι εφαρμόζεται ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και το Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων). Αντίθετα, οι παρ. 4 και 5 διαλαμβάνουν ειδικές ρυθμίσεις για την αποχή από τη χρήση και την επιστροφή στον λήπτη των δεδομένων μη προσωπικού χαρακτήρα.</p>
24	<p>Ρυθμίζονται ορισμένες από τις υποχρεώσεις του λήπτη σε περίπτωση που λύσει τη σύμβαση. Κατά κύριο λόγο ο λήπτης υποχρεούται να απέχει από τη χρήση του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας και από τη διάθεσή του σε τρίτους. Η παρ. 2 προβλέπει διατυπώσεις επιστροφής στην περίπτωση που το ψηφιακό περιεχόμενο έχει παρασχεθεί σε υλικό μέσο.</p>
25	<p>Στο άρθρο 18 της Οδηγίας 2019/770, το οποίο ενσωματώνεται με το παρόν άρθρο, καθορίζονται προθεσμίες και μέσα επιστροφής χρημάτων. Η διάταξη κρίθηκε ότι είναι κατ' αρχάς γενικεύσιμη και σε μη καταναλωτικές συμβάσεις, στις οποίες φυσικά θα συνιστά ενδοτικό δίκαιο.</p>
26	<p>Ρυθμίζεται η αξίωση αποζημίωσης, η οποία, κατά την παρ. 10 του άρθρου 3 της Οδηγίας 2019/770, υπόκειται σε ρύθμιση από τα κράτη μέλη. Η αποζημίωση ασκείται σωρευτικά με τα άλλα δικαιώματα για τη ζημία που δεν καλύπτεται από την άσκησή τους (όπως οικονομική ζημία που προκαλείται στο ψηφιακό περιβάλλον του λήπτη). Η ρητή θέσπιση της δυνατότητας σώρευσης της αποζημίωσης ικανοποιεί πλήρως τον σκοπό της προστασίας του λήπτη ακόμη και αν αυτός δικαιούται να λύσει τη σύμβαση. Διασφαλίζει, επίσης, την εφαρμογή των</p>

	<p>σημαντικών και λεπτομερών διατάξεων για τις εκατέρωθεν υποχρεώσεις σε περίπτωση λύσης και ενισχύει την ασφάλεια δικαίου ιδίως σε συμβάσεις που είναι διασυνοριακές και επιγραμμικές (σε απευθείας σύνδεση - online). Η ευθύνη προς αποζημίωση είναι κατά βάση πταισματική. Ωστόσο, είναι αντικειμενική, όταν απορρέει από έλλειψη ιδιότητας του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας, η οποία αποτέλεσε αντικείμενο συμφωνίας των μερών, εάν ο προμηθευτής ανέλαβε την ευθύνη για τις συνέπειες της έλλειψής της ανεξαρτήτως πταισματούς του.</p>
27	<p>Παρέχεται υπό προϋποθέσεις δικαίωμα στον προμηθευτή να τροποποιεί τα χαρακτηριστικά του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας που προμηθεύει σε χρονική διάρκεια (είτε με διαδοχικές παροχές είτε συνεχώς) ακόμη και αν αυτό συνεπάγεται πλέον μη ανταπόκριση στη σύμβαση, γεγονός πάντως που δεν είναι το συνήθως συμβαίνον. Επιπλέον, το δικαίωμα αυτό του προμηθευτή εξισορροπείται από το δικαίωμα του λήπτη να λύσει τη σύμβαση εάν η τροποποίηση επηρεάζει αρνητικά κατά τρόπο ουσιώδη την πρόσβαση στο ψηφιακό περιεχόμενο ή την ψηφιακή υπηρεσία ή τη χρήση του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας. Το δικαίωμα λύσης της σύμβασης καθίσταται περιττό αν ο προμηθευτής παρέχει στον λήπτη τη δυνατότητα να διατηρήσει χωρίς πρόσθετη επιβάρυνση το ψηφιακό περιεχόμενο ή την ψηφιακή υπηρεσία χωρίς την τροποποίηση κατά τρόπο που ανταποκρίνεται στη σύμβαση. Σε κάθε περίπτωση, το άρθρο αυτό δεν τυγχάνει εφαρμογής όταν ισχύει ο Ευρωπαϊκός Κώδικας Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (βλ. παρ. 3 του άρθρου 4).</p>
28	<p>Για τον χρονικό περιορισμό της ευθύνης λόγω μη ανταπόκρισης επιλέγεται, όπως και στο δίκαιο της πώλησης του Αστικού Κώδικα, μόνο ο θεσμός της παραγραφής και δεν εισάγεται η προθεσμία ευθύνης ή ο συνδυασμός προθεσμίας ευθύνης και παραγραφής. Όπως και στο δίκαιο της πώλησης, η ρύθμιση του άρθρου δεν αφορά την αξίωση εκτέλεσης της σύμβασης, η οποία υπόκειται στην εικοσαετή παραγραφή του άρθρου 249 ΑΚ. Η παραγραφή είναι διετής και αρχίζει από την παράδοση. Όταν η σύμβαση είναι εκτελεστέα με μια ή περισσότερες διαδοχικές παροχές του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας, το δικαίωμα παραγράφεται μετά την πάροδο δύο ετών από την κάθε επιμέρους παροχή. Όταν η σύμβαση είναι εκτελεστέα με διαρκή παροχή του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας, τα δικαιώματα του λήπτη παραγράφονται μετά την πάροδο έξι μηνών από τη λύση</p>

	<p>της σύμβασης, λόγω παρόδου του ορισμένου χρόνου ή άσκησης δικαιώματος λύσης - καταγγελίας. Όταν, τέλος, τα δικαιώματα του λήπτη απορρέουν αποκλειστικά από την αθέτηση της υποχρέωσης ενημέρωσης, παραγράφονται ύστερα από έξι μήνες αφότου έληξε το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο οφείλεται η ενημέρωση σύμφωνα με τις διακρίσεις των παρ. 2 και 3 του άρθρου 14. Με την παρ. 4 εισάγεται ειδικός λόγος αναστολής συμπλήρωσης της παραγράφης, ο οποίος απορρέει από την απαίτηση της Οδηγίας 2019/770, η προθεσμία παραγράφης να επιτρέπει στον λήπτη να ασκήσει τα δικαιώματά του. Τούτο δεν είναι ευχερές, όταν ο λήπτης ανακαλύπτει την έλλειψη της ανταπόκρισης προς το τέλος του χρόνου παραγράφης. Για την περίπτωση αυτή προβλέφθηκε ότι η παραγραφή δεν συμπληρώνεται πριν την πάροδο δύο μηνών από τον χρόνο που διαπιστώθηκε η έλλειψη ανταπόκρισης. Για την παραγραφή εφαρμόζονται αναλογικά και οι διατάξεις των άρθρων 555 έως 558 ΑΚ.</p>
<p>29</p>	<p>Ο ενωσιακός νομοθέτης, προκειμένου να ενισχύσει και να απλοποιήσει τη νομική θέση του λήπτη, μετέθεσε το βάρος της προστασίας του στον τελικό προμηθευτή σε βάρος του οποίου ασκούνται τα δικαιώματα του λήπτη, ακόμη και όταν η μη εκπλήρωση ή η έλλειψη ανταπόκρισης οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη τρίτου μέρους (παρόχου), ο οποίος όχι μόνο είναι ο αρχικός κρίκος της εμπορικής αλυσίδας αλλά συχνά ασκεί άμεσο και διαρκή έλεγχο επί του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας, για παράδειγμα είναι αυτός που ενημερώνει το περιεχόμενο αυτό. Τα αναγωγικά δικαιώματα του τελικού προμηθευτή έναντι υπευθύνων σε προηγούμενα στάδια της αλυσίδας συναλλαγών κρίνονται βέβαια με βάση τις μεταξύ τους συμβατικές σχέσεις. Η εκ του νόμου ρύθμιση των σχέσεων αυτών δεν είναι ευχερής ή και σκόπιμη έστω και αν είναι εμφανής η επιβαρυνόμενη θέση του τελικού προμηθευτή. Πάντως, όπως και στην αντίστοιχη διάταξη του Αστικού Κώδικα, ήτοι το άρθρο 560 ΑΚ, προβλέπεται νέος χρόνος έναρξης της παραγράφης των δικαιωμάτων των προσώπων που παρεμβάλλονται πριν τον τελικό λήπτη στην περίπτωση που αυτός ευθύνεται για μη ανταπόκριση του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας στη σύμβαση. Η διάταξη είναι χρήσιμη, διότι, όταν υπάρχει αλυσίδα προμηθειών, ο τελικός προμηθευτής ή οι προγενέστεροι προμηθευτές (που ο καθένας είναι λήπτης έναντι του δικού του προμηθευτή και θα μπορούσε να έχει έναντι αυτού τα δικαιώματα του λήπτη), θα διέτρεχε τον κίνδυνο να χάσει τη</p>

	<p>δυνατότητα να ασκήσει τα δικαιώματά του, λόγω σύντομης παραγραφής τους, αν αυτή άρχιζε ήδη κατά τον χρόνο παροχής του ψηφιακού περιεχομένου ή της ψηφιακής υπηρεσίας. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται για την παραγραφή το άρθρο 28.</p>
30	<p>Ενσωματώνεται το άρθρο 22 της Οδηγίας 2019/770, το οποίο προσδίδει στις οικείες ρυθμίσεις χαρακτήρα αναγκαστικού δικαίου όταν η σύμβαση καταρτίζεται μεταξύ επιχείρησης και καταναλωτή.</p>
31	<p>Προβλέπεται ότι αρμόδια αρχή για την υποβολή καταγγελιών και την επιβολή κυρώσεων σε περίπτωση που ο λήπτης είναι καταναλωτής είναι η Γενική Διεύθυνση Αγοράς και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.</p>
32	<p>Προστίθεται υποπερ. μμ' στην περ α' της παρ. 16 του άρθρου 10 του ν. 2251/1994 (Α' 191), και συνεπώς η παράβαση του Μέρους Β' εντάσσεται στον ενδεικτικό πίνακα νομοθετημάτων της παρ. 16 που δίδουν τη δυνατότητα σε ενώσεις καταναλωτών να ασκήσουν συλλογική αγωγή με αίτημα την παράλειψη της παράνομης συμπεριφοράς ενός προμηθευτή.</p>
33	<p>Κύρια καινοτομία της Οδηγίας 2019/771 υπήρξε η συμπερίληψη στο αντικείμενο της πώλησης του αγαθού με ψηφιακά στοιχεία. Στο παρόν άρθρο δίνονται οι ορισμοί του πράγματος με ψηφιακά στοιχεία, του ψηφιακού περιεχομένου και της ψηφιακής υπηρεσίας και διευκρινίζεται ότι αντικείμενο της σύμβασης πώλησης μπορεί να είναι και πράγμα με ψηφιακά στοιχεία. Ως τέτοιο νοείται κάθε πράγμα που επιτελεί λειτουργίες που προϋποθέτουν ενσωματωμένο ή διασυνδεδεμένο ψηφιακό περιεχόμενο ή ψηφιακές υπηρεσίες. Η προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου ή ψηφιακής υπηρεσίας θα αποτελεί τμήμα της σύμβασης πώλησης, είτε βάσει της συμφωνίας των μερών, είτε λόγω της συμπερίληψης των ψηφιακών στοιχείων στη σύμβαση με βάση τις εύλογες προσδοκίες του αγοραστή, όπως αυτές διαμορφώθηκαν από τις δημόσιες δηλώσεις του πωλητή στην οικεία συναλλακτική αγορά ή ακόμη και τρίτων που εμφανίζουν οικονομική εγγύτητα προς τον πωλητή. Εν αμφιβολία τα ψηφιακά στοιχεία θα θεωρείται ότι αποτελούν μέρος της σύμβασης πώλησης σύμφωνα με τον ερμηνευτικό κανόνα της παρ. 3 του άρθρου 513Α ΑΚ και μάλιστα ανεξάρτητα αν αυτά παρέχονται από τον ίδιο τον πωλητή ή από τρίτο πάροχο των ψηφιακών στοιχείων.</p>
34	<p>Με το νέο άρθρο 534 ΑΚ εισάγεται η γενική έννοια της ανταπόκρισης του πωλούμενου πράγματος στη σύμβαση πώλησης. Το μέχρι σήμερα ισχύον δίκαιο, παρότι γνώριζε την έννοια (535 ΑΚ), προέβλεπε ως λόγο ευθύνης του πωλητή την</p>

	<p>ύπαρξη ελαττώματος και την έλλειψη συνομολογημένης ιδιότητας (534 ΑΚ). Το νέο άρθρο 534 ΑΚ έχει κανονιστική σημασία σε τρία επίπεδα:</p> <p>α) σε αρμονία με το ισχύον δίκαιο, προβλέπει ότι ο πωλητής δεν υπέχει μόνο εγγυητική ευθύνη, αλλά κύρια υποχρέωση να παραδώσει πράγμα που ανταποκρίνεται στην σύμβαση,</p> <p>β) προβλέπεται, όπως ανωτέρω αναφέρθηκε, ενιαία, γενική υποχρέωση του πωλητή το πράγμα να ανταποκρίνεται στη σύμβαση,</p> <p>γ) ορίζεται ότι η ανταπόκριση αυτή θα κριθεί σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις των νέων άρθρων 535 έως 538 ΑΚ. Επομένως, το πράγμα δεν ανταποκρίνεται στην σύμβαση όταν έχει πραγματικά ελαττώματα, όταν έχει εγκατασταθεί πλημμελώς, όταν, επί κινητού πράγματος, περιορίζεται η χρήση του λόγω δικαιώματος τρίτου, και όταν, επί πράγματος με ψηφιακά στοιχεία, δεν παρέχονται οι προβλεπόμενες ενημερώσεις. Από την πρόβλεψη του νέου άρθρου 547 ΑΚ συνάγεται ότι το πωληθέν δεν ανταποκρίνεται στη σύμβαση και όταν λείπουν οι συνομολογημένες ιδιότητες.</p>
35	<p>Με το νέο άρθρο 535 ΑΚ εξειδικεύεται η πρώτη περίπτωση έλλειψης ανταπόκρισης του πράγματος στη σύμβαση, συνάγεται δηλαδή ότι τέτοια έλλειψη υπάρχει όταν ο πωλητής αθετήσει την υποχρέωσή του να παραδώσει πράγμα χωρίς πραγματικά ελαττώματα. Η έννοια του πραγματικού ελαττώματος διατηρείται ως κατηγορία του ισχύοντος δικαίου, αφού συναντάται τόσο σε άλλες επώνυμες συμβάσεις (δωρεά, μίσθωση και έργο), όσο και σε λοιπές διατάξεις του Κώδικα. Από τις διατάξεις των άρθρων 535Α και 535Β ΑΚ συνάγεται ότι εάν ένα πράγμα δεν συγκεντρώνει σωρευτικά τις υποκειμενικές και αντικειμενικές προϋποθέσεις ανταπόκρισης στη σύμβαση πώλησης, θα βαρύνεται με πραγματικό ελάττωμα. Δεν αποκλείεται, σε αντικείμενα πώλησης που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/771 (όπως ακίνητα, άυλα αγαθά και επιχείρηση), το πωληθέν να πρέπει να πληροί και άλλες, μη προβλεπόμενες στα άρθρα 535Α και 535Β ΑΚ, προϋποθέσεις, προκειμένου να μην θεωρηθεί ελαττωματικό.</p>
36	<p>Στο άρθρο 535Α ΑΚ διαρθρώνονται οι υποκειμενικές προϋποθέσεις ανταπόκρισης που πρέπει να συγκεντρώνει το πωληθέν, για να αποκλεισθεί η συνδρομή πραγματικού ελαττώματος. Κριτήριο για την πλήρωση των προϋποθέσεων είναι το περιεχόμενο της συμφωνίας πωλητή και αγοραστή, οι προβλέψεις της οποίας υπερισχύουν τυχόν αντίθετων ρυθμίσεων στο νόμο, ιδίως της ρύθμισης για τις αντικειμενικές</p>

	<p>προϋποθέσεις ανταπόκρισης (άρθρο 535B ΑΚ). Η απαρίθμηση είναι ενδεικτική, διότι πωλητής και αγοραστής δεν κωλύονται να προσθέσουν και άλλες ιδιότητες που πρέπει να έχει το πωληθέν για να ανταποκρίνεται στην σύμβαση.</p>
37	<p>Στο άρθρο 535B ΑΚ προβλέπονται οι αντικειμενικές προϋποθέσεις ανταπόκρισης που πρέπει να συγκεντρώνει το πωληθέν, για να αποκλεισθεί η συνδρομή πραγματικού ελαττώματος. Η απαρίθμηση στην περίπτωση αυτή είναι περιοριστική. Υποκειμενικές και αντικειμενικές προϋποθέσεις συντρέχουν σωρευτικά προκειμένου το πράγμα να μην θεωρείται ελαττωματικό, η συμφωνία όμως των μερών για τη διαφοροποίηση των προβλεπόμενων στο άρθρο 535B ΑΚ προϋποθέσεων υπερισχύει.</p>
38	<p>Στο άρθρο 536 ΑΚ εισάγονται σημειακές τροποποιήσεις, ιδίως με σκοπό να εναρμονιστεί με τις απαιτήσεις του άρθρου 8 της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/771. Η κυριότερη τροποποίηση συνδέεται με τη συμπερίληψη της πώλησης πράγματος με ψηφιακά στοιχεία.</p>
39	<p>Ενσωματώνεται το άρθρο 9 της Οδηγίας 2019/771. Με την αξιολογούμενη ρύθμιση, εισάγεται ένα ιδιότυπο νομικό ελάττωμα, το οποίο βρίσκεται στο μεταίχμιο μεταξύ του κλασσικού νομικού (άρθρο 514 ΑΚ) και του πραγματικού ελαττώματος (υφιστάμενο άρθρο 534, νέο άρθρο 535 ΑΚ), στο μέτρο που ρυθμίζεται ένα δικαίωμα τρίτου, του οποίου η προσβολή οδηγεί στη γέννηση πραγματικού ελαττώματος. Πρόκειται για περίπτωση έλλειψης ανταπόκρισης στη σύμβαση κατά την έννοια του άρθρου 5 της Οδηγίας 2019/771. Το ιδιότυπο αυτό νομικό ελάττωμα καταλαμβάνεται από το ισχύον άρθρο 514 ΑΚ. Ενόψει των εννόμων συνεπειών που συνάπτει η Οδηγία (ΕΕ) 2019/771 με την ύπαρξή του, ο εθνικός νομοθέτης είχε ουσιαστικά δύο επιλογές: είτε να εντάξει (ρητά ή σιωπηρά) το ελάττωμα αυτό στο άρθρο 514 ΑΚ, τυποποιώντας ταυτόχρονα την περίπτωση ύπαρξης κάθε νομικού ελαττώματος ως γενεσιουργό λόγο ευθύνης με βάση την ισχύουσα παρ. 1 του άρθρου 537 ΑΚ (νέο άρθρο 539 ΑΚ), είτε να προβλέψει το ειδικό νομικό ελάττωμα του άρθρου 9 της Οδηγίας 2019/771 ως αυτοτελή λόγο μη ανταπόκρισης του πράγματος στη σύμβαση με βάση το νέο άρθρο 534 ΑΚ. Ενόψει των δραστικών και εκτεταμένων συνεπειών που θα είχε η πρώτη επιλογή στο ισχύον δίκαιο, προτιμήθηκε η δεύτερη λύση.</p>
40	<p>Εισάγεται υποχρέωση του πωλητή πράγματος με ψηφιακά στοιχεία να διασφαλίσει ότι στον αγοραστή κοινοποιούνται και</p>

	<p>παρέχονται, συνήθως από τον τρίτο πάροχο των ψηφιακών στοιχείων, οι απαιτούμενες ενημερώσεις επικαιροποίησης των ψηφιακών στοιχείων. Πρόκειται για ενημερώσεις που δεν συνιστούν αναβάθμιση των ψηφιακών στοιχείων, αλλά κατατείνουν αποκλειστικά στο να διατηρεί το πράγμα τις λειτουργικές δυνατότητες που είχε κατά τον χρόνο της παράδοσής του και μετά από αυτόν (επικαιροποιήσεις). Η διάρκεια της υποχρέωσης του πωλητή για παροχή ενημερώσεων ποικίλλει ανάλογα με το αν η σύμβαση πώλησης είναι εκτελεστέα με μια ή περισσότερες διαδοχικές πράξεις παροχής των ψηφιακών στοιχείων ή με συνεχή παροχή τους σε χρονική διάρκεια. Στην πρώτη περίπτωση (όπως παράδοση ηλεκτρονικού υπολογιστή μαζί με ενσωματωμένο λειτουργικό σύστημα ή παράδοση συστήματος βιντεοσκόπησης χώρων μαζί με λογισμικό που διασυνδέεται με το κινητό τηλέφωνο για τη διενέργεια πράξεων καταγραφής), ο πωλητής υπέχει διαρκή υποχρέωση παροχής ενημερώσεων για χρονικό διάστημα, που εκκινεί από την παράδοση του πράγματος με ψηφιακά στοιχεία και εκτείνεται χρονικά με βάση τις εύλογες προσδοκίες του αγοραστή, που προσδιορίζονται με βάση τον τύπο και τον σκοπό τόσο του αγαθού, όσο και του ψηφιακού στοιχείου. Στη δεύτερη περίπτωση, όπου υπάρχει συνεχής παροχή των ψηφιακών στοιχείων (όπως παράδοση ηλεκτρονικού υπολογιστή με παροχή υπηρεσιών φιλοξενίας σε περιβάλλον υπολογιστικού νέφους ή παράδοση συστήματος πλοήγησης αυτοκινήτου που λειτουργεί με συνεχή ροή δεδομένων κίνησης), ο πωλητής θα υπέχει διαρκή υποχρέωση παροχής ενημερώσεων καθ' όλο το χρονικό διάστημα παροχής των ψηφιακών στοιχείων.</p>
<p>41</p>	<p>Η ρύθμιση αυτή απηχεί την ήδη ισχύουσα παρ. 1 του άρθρου 537 ΑΚ, τονίζοντας ότι ο λόγος της αντικειμενικής ευθύνης του πωλητή είναι η μη ανταπόκριση του πράγματος στη σύμβαση. Κρίσιμος χρόνος γένεσης της ευθύνης του πωλητή παραμένει ο χρόνος μετάθεσης του κινδύνου σύμφωνα με τα άρθρα 522 έως 524 ΑΚ. Ειδικά στην περίπτωση που αντικείμενο της πώλησης είναι πράγμα με ψηφιακά στοιχεία ως κρίσιμος χρόνος γένεσης της ευθύνης του πωλητή προκρίνεται ο χρόνος της παροχής των ψηφιακών στοιχείων, καθώς ο αγοραστής δεν θα μπορεί να διαπιστώσει την έλλειψη ανταπόκρισης του πράγματος στη σύμβαση πριν την παράδοση των ψηφιακών στοιχείων. Αντίστοιχα, αν υπάρχει συνεχής παροχή των ψηφιακών στοιχείων, όπως συμβαίνει συνήθως όταν το πράγμα ενσωματώνει ή διασυνδέεται με ψηφιακές υπηρεσίες, οι</p>

	<p>οποίες αποτελούν αντικείμενο της πώλησης, η ευθύνη του πωλητή εκκινεί και πάλι από την παράδοση των ψηφιακών στοιχείων, αλλά εκτείνεται χρονικά τόσο όσο και η διάρκεια παροχής των εν λόγω στοιχείων.</p>
42	<p>Απαλλάσσεται ο πωλητής από την ευθύνη του λόγω μη ανταπόκρισης του πράγματος με ψηφιακά στοιχεία στη σύμβαση, στην ειδική περίπτωση όπου η έλλειψη ανταπόκρισης οφείλεται στην παράλειψη του αγοραστή να εγκαταστήσει τις ενημερώσεις, που προβλέπονται στο νέο άρθρο 538 ΑΚ. Η απαλλαγή από την ευθύνη εισάγεται με τη συνδρομή δύο σωρευτικά συντρεχουσών προϋποθέσεων: α) ο πωλητής να έχει ενημερώσει τον αγοραστή σχετικά με τη διαθεσιμότητα της ενημέρωσης και τις συνέπειες μη εγκατάστασής της, είτε προσωπικά ο ίδιος, είτε συνηθέστερα μέσω του παρόχου των ψηφιακών στοιχείων και β) η παράλειψη του αγοραστή να εγκαταστήσει ορθώς τις ενημερώσεις να μην οφείλεται σε παράλειψη του πωλητή ή του παρόχου των ψηφιακών στοιχείων να του παράσχει τις ορθές οδηγίες εγκατάστασης των ενημερώσεων.</p>
43	<p>Σε νέο διακριτό άρθρο αποδίδεται το τεκμήριο της παρ. 2 του παλαιού άρθρου 537 ΑΚ, το οποίο προσαρμόζεται στις προβλέψεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/771. Πρώτον, από τις δύο επιλογές της Οδηγίας (αντιστροφή του βάρους της απόδειξης για ένα ή δύο έτη) επιλέχθηκε η πρώτη, η οποία όχι μόνο ήταν η πρωταρχική ενωσιακή επιλογή, αλλά είναι εγγύτερη στην προϊσχύσασα ρύθμιση του Αστικού Κώδικα και εν γένει καταλληλότερη. Δεύτερον, η νομοτεχνική δομή του τεκμηρίου υιοθετήθηκε και για την περίπτωση που η σύμβαση είναι εκτελεστέα με διαρκή παροχή των ψηφιακών στοιχείων, οπότε η έλλειψη ανταπόκρισης που συνδέεται με τα ψηφιακά στοιχεία και διαπιστώνεται κατά τη διάρκεια της σύμβασης τεκμαίρεται ότι υπήρχε καθ' όλο το χρονικό διάστημα που μεσολάβησε. Έτσι, καθίσταται διαυγέστερο ότι και στην περίπτωση αυτή η αντιστροφή του βάρους της απόδειξης δεν αναφέρεται στην ίδια τη μη ανταπόκριση, την οποία πρέπει να αποδείξει ο αγοραστής και όχι ο πωλητής, αλλά μόνο στον σχετικό χρόνο.</p>
44	<p>Στη προτεινόμενη διάταξη απαριθμείται το σύνολο των δικαιωμάτων που τίθεται στη διάθεση του αγοραστή, όταν γεννάται ευθύνη του πωλητή για έλλειψη ανταπόκρισης του πράγματος στη σύμβαση.</p>
45	<p>Οι νέες ρυθμίσεις του άρθρου 543 ΑΚ διευκρινίζουν τους αξιόσιμους τρόπους αποκατάστασης της ανταπόκρισης,</p>

	<p>διόρθωση ή αντικατάσταση του πράγματος, αλλά θεσπίζουν και όρια στα δικαιώματα του αγοραστή και εξαιρέσεις που επιβάλλονται από την καλή πίστη και από την αρχή της αναλογικότητας. Θεσπίζεται, επιπλέον, για πρώτη φορά δικαίωμα του πωλητή να αρνηθεί κάθε τρόπο αποκατάστασης, αν τόσο η διόρθωση όσο και η αντικατάσταση είναι αδύνατες ή αναμένεται να επιφέρουν δυσανάλογες δαπάνες για τον πωλητή ή αν ο ένας από τους τρόπους αποκατάστασης είναι αδύνατος και ο άλλος αναμένεται να επιφέρει δυσανάλογες δαπάνες για τον πωλητή, οπότε ο αγοραστής θα πρέπει να ασκήσει κάποιο άλλο από τα δικαιώματα του του χορηγεί ο νόμος, ήτοι μείωση τιμήματος, υπαναχώρηση ή αποζημίωση, όπως άλλωστε διευκρινίζεται στο νέο άρθρο 545 ΑΚ.</p>
46	<p>Ορίζεται ο τρόπος με τον οποίο ο πωλητής οφείλει να πραγματοποιήσει την αποκατάσταση, ήτοι διόρθωση ή αντικατάσταση του πράγματος, που εμφανίζει έλλειψη ανταπόκρισης στη σύμβαση. Αυτή πρέπει να γίνει σε εύλογο χρονικό διάστημα από τη στιγμή που ο πωλητής ενημερώθηκε σχετικά με την έλλειψη ανταπόκρισης και χωρίς σημαντική ενόχληση του αγοραστή, λαμβανομένων υπόψη ιδίως της φύσης των πωληθέντων πραγμάτων και του σκοπού τους. Η αποκατάσταση πρέπει να γίνει χωρίς οικονομική επιβάρυνση του αγοραστή, κατά τρόπο ώστε να τον περιάγει στη θέση που θα βρισκόταν αν δεν είχε εμφιλοχωρήσει η έλλειψη ανταπόκρισης. Με την εισαγωγή της φράσης «χωρίς οικονομική επιβάρυνση» δεν νοείται μόνο η οικονομική επιβάρυνση που συνεπάγεται η ίδια η διεξαγωγή της διόρθωσης ή της αντικατάστασης, αλλά και κάθε πρόσθετο έξοδο που συνεπάγεται αυτή για τον αγοραστή, όπως η καταβολή των δαπανών μεταφοράς του πράγματος στον τόπο διενέργειας της επισκευής ή αντικατάστασης, η καταβολή των δαπανών αφαίρεσης του πράγματος που παρουσιάζει την έλλειψη ανταπόκρισης και εγκατάστασης του διορθωμένου ή του αντικατασταθέντος πράγματος. Τέλος, σε περίπτωση αντικατάστασης του πράγματος, ο αγοραστής έχει μόνο την υποχρέωση να αποδώσει στον πωλητή το πράγμα ελεύθερο από κάθε βάρος που του προσέθεσε ο ίδιος, χωρίς να ενέχεται έναντι του πωλητή για τα ωφελήματα που τυχόν αποκόμισε από αυτό κατά τη διάρκεια της σύμβασης ως την αντικατάστασή του.</p>
47	<p>Με το νέο άρθρο 545 ΑΚ ρυθμίζεται το δικαίωμα μείωσης του τιμήματος και υπαναχώρησης με τρόπο σαφώς πιο περιοριστικό απ' ότι στο υφιστάμενο δίκαιο. Τα δικαιώματα</p>

	<p>μείωσης του τιμήματος και υπαναχώρησης επιφυλάσσονται για τον αγοραστή μόνο αν ο πωλητής αρνείται νομίμως να προβεί σε αποκατάσταση της έλλειψης ανταπόκρισης (σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 543) ή η αποκατάσταση επιχειρείται μεν αλλά αποτυγχάνει ή η έλλειψη ανταπόκρισης είναι τόσο σοβαρή, ώστε δεν μπορεί, με βάση την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, να αξιωθεί η προσπάθεια αποκατάστασής της (διόρθωση ή αντικατάσταση του πράγματος). Ξεχωριστή περίπτωση αποτελεί η περ. ε του άρθρου 545 ΑΚ, όπου η έλλειψη ανταπόκρισης εκδηλώνεται εντός τριάντα ημερών από την παράδοση του πράγματος, με αποτέλεσμα να κλονίζεται η εμπιστοσύνη του αγοραστή στο πράγμα, και ο αγοραστής ειδοποιεί τον πωλητή σχετικώς χωρίς υπαίτια καθυστέρηση. Από τις νέες ρυθμίσεις είναι σαφές ότι, πλην συγκεκριμένων εξαιρέσεων, ο νομοθέτης προκρίνει την εμμονή στη διατήρηση της σύμβασης και την αποκατάσταση της έλλειψης ανταπόκρισης στη σύμβαση, όταν αυτή ανακύπτει, αντί της μείωσης του τιμήματος και της υπαναχώρησης.</p>
48	<p>Το νέο άρθρο 546 ΑΚ προβλέπει τις συνέπειες από την άσκηση εκ μέρους του αγοραστή των διαπλαστικών δικαιωμάτων μείωσης του τιμήματος και υπαναχώρησης. Η παρ. 1 αποδίδει τη ρύθμιση του άρθρου 15 της Οδηγίας 2019/771. Το περιεχόμενο της ρύθμισης ήταν γνωστό και στο ισχύον δίκαιο ως αποτέλεσμα της ανάλογης μείωσης του τιμήματος. Η παρ. 2 αποδίδει τη ρύθμιση της παρ. 1 του παλαιού άρθρου 547 ΑΚ, με μικρές τροποποιήσεις, προς εναρμόνιση με την παρ. 3 του άρθρου 16 της Οδηγίας 2019/771. Μετά την υπαναχώρηση η πώληση μετατρέπεται σε σχέση εκκαθάρισης, από την οποία απορρέουν οι εκατέρωθεν υποχρεώσεις που προβλέπονται στην υπό θέσπιση διάταξη.</p>
49	<p>Με το νέο άρθρο 547 ΑΚ ρυθμίζεται η αξίωση αποζημίωσης, η οποία, κατά την παρ. 6 του άρθρου 3 της Οδηγίας 2019/771, υπόκειται σε ρύθμιση από τα κράτη μέλη. Η παρ. 1 αποδίδει την ουσία του ισχύοντος άρθρου 543 ΑΚ. Προϋπόθεση για την αξίωση αποζημίωσης είναι ο πωλητής να βαρύνεται με υπαιτιότητα ως προς τη μη ανταπόκριση του πράγματος στην σύμβαση. Στην περίπτωση αυτή, η αξίωση αποζημίωσης μπορεί να ασκηθεί από τον αγοραστή είτε διαζευκτικά με τα λοιπά δικαιώματα του άρθρου 542 ΑΚ, είτε σωρευτικά με αυτά, μόνο όμως για τη ζημία που δεν καλύπτεται από την άσκηση των λοιπών δικαιωμάτων, όπως για τις περαιτέρω ζημίες επί άλλων, πλην του πωληθέντος, αγαθών του αγοραστή. Στην παρ. 2 προβλέπεται ότι αξίωση αποζημίωσης έχει ο αγοραστής και αν</p>

	<p>λείπει η συνομολογημένη ιδιότητα του πράγματος, παρέχεται δε και σχετικός νομοθετικός ορισμός, όπως έχει διαμορφωθεί από την επιστήμη και την νομολογία. Προτιμήθηκε να περιληφθεί ο ορισμός στο σημείο αυτό διότι, υπό το εισαγόμενο καθεστώς, μόνη διαφοροποίηση της έλλειψης συνομολογημένης ιδιότητας σε σχέση με τις λοιπές περιπτώσεις μη ανταπόκρισης θα είναι η θεμελίωση αξίωσης αποζημίωσης χωρίς να είναι αναγκαίο ο πωλητής να βαρύνεται με πταίσμα.</p>
50	<p>Τροποποιείται το άρθρο 548 ΑΚ, ώστε να υιοθετηθεί η έννοια της έλλειψης ανταπόκρισης σε αντικατάσταση των όρων «πραγματικό ελάττωμα» και «έλλειψη συνομολογημένης ιδιότητας».</p>
51	<p>Απλουστεύεται η ισχύουσα διάταξη του άρθρου 551 ΑΚ. Έτσι αν από περισσότερα πράγματα που πωλήθηκαν, μερικά μόνο δεν ανταποκρίνονται στη σύμβαση, το δικαίωμα αντικατάστασης ή υπαναχώρησης περιορίζεται μόνο σε αυτά, εκτός εάν με βάση τις κρατούσες συναλλακτικές αντιλήψεις στην οικεία αγορά δεν είναι εύλογο να αναμένεται από τον αγοραστή να κρατήσει μόνο τα αγαθά που ανταποκρίνονται στη σύμβαση.</p>
52	<p>Για τον χρονικό περιορισμό της ευθύνης διατηρείται, όπως και στο ισχύον δίκαιο, μόνο ο θεσμός της παραγραφής και δεν εισάγεται η προθεσμία ευθύνης ή ο συνδυασμός προθεσμίας ευθύνης και παραγραφής. Το νέο άρθρο 554 ΑΚ καλύπτει ωστόσο και τις ιδιαιτερότητες της σύμβασης πώλησης πραγμάτων με ψηφιακά στοιχεία. Όταν αυτή είναι εκτελεστέα με μια ή περισσότερες διαδοχικές παροχές των ψηφιακών στοιχείων, το δικαίωμα παραγράφεται μετά την πάροδο δύο ετών από την κάθε επιμέρους παροχή. Όταν αυτή είναι εκτελεστέα με διαρκή παροχή των ψηφιακών στοιχείων, τα δικαιώματα του αγοραστή που απορρέουν αποκλειστικά από τη μη ανταπόκριση του ψηφιακού στοιχείου παραγράφονται μετά την πάροδο έξι μηνών από τη λήξη της συμβατικής διάρκειας παροχής των ψηφιακών στοιχείων. Όταν τέλος τα δικαιώματα του αγοραστή απορρέουν αποκλειστικά από την αθέτηση της υποχρέωσης ενημέρωσης, παραγράφονται μετά την πάροδο έξι μηνών αφότου έληξε το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο οφείλεται η ενημέρωση.</p>
53	<p>Με το νέο άρθρο 555 ΑΚ εισάγεται ειδικός λόγος αναστολής συμπλήρωσης της παραγραφής, ο οποίος απορρέει από την απαίτηση της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/771 (παρ. 4 του άρθρου 10) η προθεσμία παραγραφής να επιτρέπει στον αγοραστή να ασκήσει τα δικαιώματά του. Τούτο δεν είναι ευχερές, όταν ο</p>

	αγοραστής ανακαλύπτει την έλλειψη της ανταπόκρισης προς το τέλος του χρόνου παραγραφής. Για την περίπτωση αυτή προβλέφθηκε ότι η παραγραφή δεν συμπληρώνεται πριν την πάροδο δύο μηνών από τον χρόνο που διαπιστώθηκε η έλλειψη ανταπόκρισης.
54	Με το άρθρο 54 τροποποιείται το άρθρο 556 ΑΚ, ώστε να υιοθετηθεί η έννοια της έλλειψης ανταπόκρισης σε αντικατάσταση των όρων «πραγματικό ελάττωμα» και «έλλειψη συνομολογημένης ιδιότητας».
55	Με το άρθρο 55 τροποποιείται το άρθρο 557 ΑΚ,, ώστε να υιοθετηθεί η έννοια της έλλειψης ανταπόκρισης σε αντικατάσταση των όρων «πραγματικό ελάττωμα» και «έλλειψη συνομολογημένης ιδιότητας».
56	Με το άρθρο 56 τροποποιείται το άρθρο 558 ΑΚ, ώστε να υιοθετηθεί η έννοια της έλλειψης ανταπόκρισης σε αντικατάσταση των όρων «πραγματικό ελάττωμα» και «έλλειψη συνομολογημένης ιδιότητας».
57	Με το άρθρο 57 τροποποιείται το άρθρο 560 ΑΚ, ώστε να υιοθετηθεί η έννοια της έλλειψης ανταπόκρισης σε αντικατάσταση των όρων «πραγματικό ελάττωμα» και «έλλειψη συνομολογημένης ιδιότητας».
58	Τροποποιείται το άρθρο 562 ΑΚ, ώστε να υιοθετηθεί η έννοια της έλλειψης ανταπόκρισης σε αντικατάσταση των όρων πραγματικό ελάττωμα και έλλειψη συνομολογημένης ιδιότητας.
59	Με το άρθρο 59 τροποποιείται το άρθρο 689 ΑΚ, λόγω της τροποποίησης της αρίθμησης των διατάξεων του κεφαλαίου για την πώληση, στις οποίες παραπέμπουν οι διατάξεις αυτές.
60	Τροποποιείται το άρθρο 693 ΑΚ, λόγω της τροποποίησης της αρίθμησης των διατάξεων του κεφαλαίου για την πώληση, στις οποίες παραπέμπουν.
61	Στο τροποποιημένο άρθρο 1α του ν. 2251/1994 (Α' 191) διαλαμβάνεται αναθεωρημένος ο ορισμός του πωλητή, προκειμένου να προσαρμοστεί ο ορισμός αυτός στις απαιτήσεις του ενωσιακού δικαίου. Αντίστοιχα, στην περ. 15 του άρθρου 1α του ν. 2251/1994 δίδεται νέος ορισμός της νόμιμης εγγύησης υπό το φως του νέου δικαίου της πώλησης στα άρθρα 534 επ. ΑΚ. Η περ. 7 του ίδιου άρθρου του ν. 2251/1994, που περιλάμβανε ιδιότυπο ορισμό της πώλησης, καταργείται. Ο νέος ορισμός της πώλησης, που έχει περιορισμένο πεδίο εφαρμογής, μόνο για ορισμένες διατάξεις

	του ν. 2251/1994, βρίσκεται πλέον όχι στο άρθρο 1α του ν. 2251/1994, αλλά στην περ. 12 του άρθρου 3 του ν. 2251/1994.
62	Ο ειδικός ορισμός της σύμβασης πώλησης, ο οποίος προβλέπεται στο άρθρο 2 σημείο 5 της Οδηγίας 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2011 σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της Οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της Οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της Οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 304) προστίθεται στο άρθρο 3 του ν. 2251/1994 (Α' 191) καθώς αφορά στις ανάγκες εφαρμογής των άρθρων 3 και 4 του ν. 2251/1994. Κρίνεται ορθότερη η συστηματική ένταξη του ορισμού στο άρθρο 3 του ν. 2251/1994, κατ' αντιστοιχία και της σχετικής πρόβλεψης στο άρθρο 2 της υπό στοιχεία Ζ1-891/2013 «Προσαρμογή της Ελληνικής νομοθεσίας προς την Οδηγία 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της Οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της Οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της Οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» (Β' 2144) κοινής απόφασης των Υπουργών Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αντί στο άρθρο 1α του ν. 2251/1994, όπως προβλέφθηκε στην παρ. 5 του άρθρου του ν. 4512/2018 (Α' 5).
63	Με τις παρ. 1 και 2 του άρθρου 5 του ν. 2251/1994 (Α' 191) ενσωματώνεται το άρθρο 21 της Οδηγίας 2019/771, το οποίο προσδίδει χαρακτήρα μονομερώς αναγκαστικού δικαίου. Τον ίδιο χαρακτήρα έχουν, με βάση τις ανωτέρω νέες διατάξεις, τα άρθρα 534 επ. ΑΚ, όταν η σύμβαση καταρτίζεται μεταξύ επιχείρησης και καταναλωτή. Εδώ εμπίπτει η πώληση του άρθρου 513 ΑΚ, συμπεριλαμβανομένης της πώλησης πράγματος με ψηφιακά στοιχεία του νέου άρθρου 513Α ΑΚ. Επιπλέον, με το νέο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 2251/1994 ορίζεται, σε συμμόρφωση με την παρ. 2 του άρθρου 3 της Οδηγίας 2019/771, ότι σε περίπτωση μη ανταπόκρισης στο πλαίσιο σύμβασης με αντικείμενο την προμήθεια αγαθών που πρόκειται να κατασκευασθούν ή να παραχθούν, εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση, ανεξάρτητα δηλαδή από τον συμβατικό τύπο στον οποίο εμπίπτει η κρίσιμη

	σύμβαση, τα άρθρα 534 επ. ΑΚ. Με τη νέα παρ. 3 του άρθρου 5 του ν. 2251/1994 ενσωματώνεται η παρ. 5 του άρθρου 7 της Οδηγίας 2019/771. Η υφιστάμενη παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 2251/1994 καταργείται, διότι εισάγει αντινομία, στο μέτρο που θέτει τον καταναλωτή (αγοραστή) σε δυσμενέστερη θέση σε σχέση με μία επιχείρηση (αγοραστή), η παραγραφή των δικαιωμάτων της οποίας διέπεται από τις αναγκαστικού δικαίου διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Εξάλλου, η παρ. 6 του άρθρου 10 της Οδηγίας 2019/771 εισάγει απλή ευχέρεια και όχι υποχρέωση των κρατών μελών να επιτρέψουν τη συμβατική σύντηξη της προθεσμίας παραγραφής, όταν πωλούνται μεταχειρισμένα αγαθά.
64	Οι ρυθμίσεις του άρθρου 17 ενσωματώνονται στο άρθρο 5Α του ν. 2251/1994 (Α' 191) για τις εμπορικές εγγυήσεις προς καταναλωτές, εκτός του τέταρτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 17 της Οδηγίας 2019/771, το οποίο δεν χρήζει ενσωμάτωσης, καθώς υφίσταται σχετική πρόβλεψη στο άρθρο 559 ΑΚ για την παροχή εγγύησης στην υφιστάμενη μορφή του. Με την προστιθέμενη παρ. 1α του άρθρου 5Α του ν. 2251/1994 ρυθμίζεται για πρώτη φορά το ζήτημα της εγγύησης που μπορεί να χορηγήσει ένας παραγωγός προς τον καταναλωτή σχετικά με την ανθεκτικότητα του πράγματος. Η ανθεκτικότητα, ως αυτοτελής ιδιότητα του πωλούμενου πράγματος, είναι καινοφανής και δεν είχε απασχολήσει έως τώρα τον νομοθέτη. Με την προστιθέμενη παρ. 1β ρυθμίζονται λεπτομερώς, σε σχέση με το άρθρο 559 ΑΚ, περιπτώσεις σύγκρουσης της δήλωσης εμπορικής εγγύησης με διαφήμιση που έχει γίνει για το πωλούμενο πράγμα.
65	Προβλέπονται μεταβατικές διατάξεις.
66	Ορίζεται η έναρξη ισχύος του νόμου.

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ: Έκθεση γενικών συνεπειών

18.	Οφέλη αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	-------------------------------

ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
--	--------------------------------------	------------------------------------	--	---------------

ΟΦΕΛΗ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΑΜΕΣΑ	Αύξηση εσόδων		X			
		Μείωση δαπανών		X			
		Εξοικονόμηση χρόνου		X			
		Μεγαλύτερη αποδοτικότητα / αποτελεσματικότητα	X	X			
		Άλλο					
	ΕΜΜΕΣΑ	Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών	X				
		Δίκαιη μεταχείριση πολιτών	X				
		Αυξημένη αξιοπιστία / διαφάνεια θεσμών	X				
		Βελτιωμένη διαχείριση κινδύνων	X				
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Με τις αξιολογούμενες ρυθμίσεις τροποποιούνται οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα για την πώληση και εισάγονται νέες ρυθμίσεις για τις συμβάσεις προμήθειας ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών, με σκοπό την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς και την ισορροπία δικαιωμάτων και υποχρεώσεων μεταξύ πωλητών και αγοραστών.

19.	Κόστος αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	--------------------------------

		ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΟΣΤΟΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΑΡΞΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Σχεδιασμός / προετοιμασία	X			
	Υποδομή / εξοπλισμός					
	Προσλήψεις / κινητικότητα					

		Ενημέρωση εκπαίδευση εμπλεκομένων					
		Άλλο					
	ΓΙΑ ΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ & ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΗΣ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	Στήριξη και λειτουργία διαχείρισης					
		Διαχείριση αλλαγών κατά την εκτέλεση					
		Κόστος συμμετοχής στη νέα ρύθμιση					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Όσον αφορά στο κόστος των εν λόγω μέτρων, θα απαιτηθούν ορισμένα αρχικά κόστη εξοικείωσης από τους πωλητές. Ωστόσο, το εν λόγω κόστος αναμένεται να αντισταθμιστεί λόγω της προσδοκώμενης αποτελεσματικότερης λειτουργίας της αγοράς που είναι προς όφελος τόσο των αγοραστών όσο και των πωλητών.

20.	Κίνδυνοι αξιολογούμενης ρύθμισης
-----	----------------------------------

		ΘΕΣΜΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ	ΑΓΟΡΑ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	ΚΟΙΝΩΝΙΑ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ	ΦΥΣΙΚΟ, ΑΣΤΙΚΟ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	ΝΗΣΙΩΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΡΥΘΜΙΣΗΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Αναγνώριση / εντοπισμός κινδύνου				
		Διαπίστωση συνεπειών κινδύνων στους στόχους				
		Σχεδιασμός αποτροπής / αντιστάθμισης κινδύνων				
		Άλλο				
	ΜΕΙΩΣΗ ΚΙΝΔΥΝΩΝ	Πιλοτική εφαρμογή				

		Ανάδειξη καλών πρακτικών κατά την υλοποίηση της ρύθμισης	X	X			
		Συνεχής αξιολόγηση διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων					
		Άλλο					

Σχολιασμός / ποιοτική αποτίμηση:

Με την εισαγωγή των νέων διατάξεων επιδιώκεται η κατοχύρωση της ασφάλειας δικαίου. Η σωστή ισορροπία των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των εμπλεκόμενων και η ύπαρξη σαφών και ορισμένων κανόνων συμβάλλουν στην ορθή απονομή της δικαιοσύνης και την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς.

21.	<p>Γνώμες ή πορίσματα αρμόδιων υπηρεσιών και ανεξάρτητων αρχών (<i>ηλεκτρονική επισύναψη</i>).</p> <p>Ειδική αιτιολογία σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης μεταξύ της γνωμοδότησης και της αξιολογούμενης ρύθμισης.</p>

ΕΝΟΤΗΤΑ ΣΤ: Έκθεση νομιμότητας

24.	Συναφείς συνταγματικές διατάξεις
	Άρθρο 5 Σ
25.	Ενωσιακό δίκαιο
☐	Πρωτογενές ενωσιακό δίκαιο (<i>συμπεριλαμβανομένου</i>

	του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων)	
☐	Κανονισμός	
☐	Οδηγία	<p>-Οδηγία (ΕΕ) 2019/770 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για την προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και ψηφιακών υπηρεσιών (L 136)</p> <p>-Οδηγία (ΕΕ) 2019/771 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 2019, σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν τις συμβάσεις για τις πωλήσεις αγαθών, την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/2394 και της οδηγίας 2009/22/ΕΚ, και την κατάργηση της οδηγίας 1999/44/ΕΚ (L 136)</p> <p>- Οδηγία 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2011 σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (L 304)</p>
☐	Απόφαση	
26.	Συναφείς διατάξεις διεθνών συνθηκών ή συμφωνιών	
☐	Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	
☐	Διεθνείς συμβάσεις	

27.	Συναφής νομολογία των ανωτάτων και άλλων εθνικών δικαστηρίων, καθώς και αποφάσεις των Ανεξάρτητων Αρχών	
		<i>Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης</i>
☐	Ανώτατο ή άλλο εθνικό δικαστήριο (αναφέρατε)	
☐	Ανεξάρτητη Αρχή (αναφέρατε)	
28.	Συναφής ευρωπαϊκή και διεθνής νομολογία	
		<i>Στοιχεία & βασικό περιεχόμενο απόφασης</i>
☐	Νομολογία Δικαστηρίου Ε.Ε.	
☐	Νομολογία Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου	
☐	Άλλα ευρωπαϊκά ή διεθνή δικαστήρια ή διαιτητικά όργανα	